

AFZENDER: LievensesCSO Milieu B.V. / Postbus 422 / 8901 BE Leeuwarden

N.V. Nederlandse Gasunie
T.a.v. de heer B. Oost
Postbus 162
7400 AD DEVENTER

UW KENMERK
I.012538.01

ONS KENMERK
16F306NGE

CONTACTPERSOON
Mevrouw ing. A.J.M. Heddes

TELEFOON
088 - 910 22 54

E-MAIL
AHeddes@LievensesCSO.com

DATUM
17 februari 2017

ONDERWERP
Vooronderzoek niet gesprongen explosieven project CDM16 N-551-20 te Schalkhaar (definitief)

Geachte heer Oost,

Hierbij ontvangt u, in verband met de geplande werkzaamheden voor het project CDM16 N-551-20 te Schalkhaar, het door AVG Explosieven Opsporing Nederland opgestelde vooronderzoek naar niet gesprongen explosieven.

Indien u hierover nog vragen en/of opmerkingen heeft, kunt u contact opnemen met ondergetekende (tel. 088 - 910 22 54 of via mail AHeddes@LievensesCSO.com).

Met vriendelijke groet
LievensesCSO Milieu B.V.

Mevrouw ing. A.J.M. Heddes
Projectmanager

LievensesCSO Milieu B.V.

CORRESPONDENTIEADRES
Postbus 422
8901 BE Leeuwarden

BEZOEKADRES
Orionweg 28
8938 AH Leeuwarden

TELEFOON
+31 (0)88 91 020 00

E-MAIL
info@LievensesCSO.com

WEBSITE
LievensesCSO.com

IBAN
NL63ABNA0570208009

KAMER VAN KOOPHANDEL
30152124

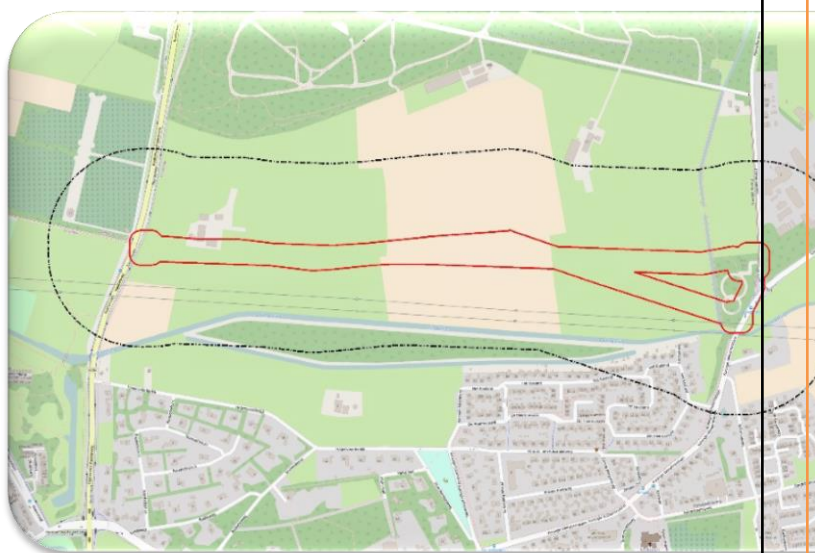
BTW NUMMER
NL. 8075.03.368.B.01

BIJLAGE(N)

- Vooronderzoek niet gesprongen explosieven CDM16 N-551-20 te Schalkhaar

VOORONDERZOEK Raalterweg-Schalkhaar

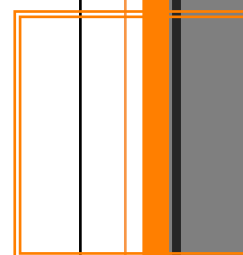
AVG Explosieven Opsporing Nederland

Vestiging Heijen:

De Grens 7 - 6598 DK Heijen
Postbus 160 - 6590 AD Gennep
Tel. : 0485-802010
Fax : 0485-802084
K.v.K. Venlo 12029421

Vestiging Waalwijk:

Professor Asserweg 24 – 5144 NC Waalwijk
Tel. : 0416-700220
oce@avg.eu
www.explosievenopsporing.com

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	PROBLEEMSTELLING.....	5
1.3	DOELSTELLING	5
1.4	ONDERZOEKSGBIED	5
1.5	ONDERZOEKSMETHODE.....	6
1.5.1	Algemeen	6
1.5.2	Inventarisatie bronnenmateriaal.....	6
1.5.3	Beoordeling bronnenmateriaal	7
1.5.4	Verantwoording.....	7
1.5.5	Leeswijzer	8
2	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	9
2.1	EERDER UITGEVOERDE ONDERZOEKEN	9
2.1.1	Rapportages archief AVG	9
2.1.2	Derden	9
2.2	LITERATUUR.....	10
2.2.1	Meidagen 1940	10
2.2.2	Luchtoorlog 1940-1945.....	10
2.2.3	Duitse militaire maatregelen en bevrijding april 1945	11
2.2.4	Naoorlogse geschiedenis.....	15
2.3	COLLECTIE STAFKAARTEN TOPOGRAFISCHE DIENST KADASTER TE ZWOLLE	15
2.3.1	Geallieerde stafkaarten	15
2.3.2	Duitse stafkaarten	16
2.4	GERAADPLEEGDE LUCHTFOTO'S	17
2.4.1	Luchtfoto's	17
2.4.2	Luchtfoto-interpretatie 1944-1945.....	19
2.4.3	Luchtfoto-interpretatie huidige situatie	22
2.5	GEMEENTEARCHIEF DEVENTER	22
2.5.1	Luchtbeschermingsdienst, geruimde CE en oorlogsschade.....	23
2.6	NIEUWSBERICHTEN	30
2.6.1	AVG collectie	30
2.7	EXPLOSIEVEN OPRUIMINGS DIENST DEFENSIE (EODD)	30
2.7.1	Collectie ruimrapporten.....	30
2.8	COLLECTIE MIJNENKAARTEN	32
2.9	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)	33
2.9.1	Collectie Duitse verdedigingswerken	33

2.10	PROVINCIAAL ARCHIEF / HISTORISCH CENTRUM OVERIJSEL.....	33
2.10.1	Militair Gezag	33
2.11	NATIONAAL ARCHIEF	35
2.11.1	Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen	35
2.12	SEMI STATISCHE ARCHIEFDIENSTEN MINISTERIE VAN DEFENSIE (SSA)	35
2.12.1	Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947	35
2.13	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)	37
2.13.1	Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen.....	37
2.14	THE NATIONAL ARCHIVES LONDEN.....	38
3	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN.....	41
3.1	INLEIDING EN TABEL CHRONOLOGIE	41
4	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL.....	50
4.1	INDICATIE VAN EXPLOSIEVEN IN HET ONDERZOEKSGEBIED	50
4.2	LEEMTEN IN KENNIS BRONNENMATERIAAL.....	50
4.3	SOORT EN VERSCHIJNINGSVORM VAN EXPLOSIEVEN	51
4.3.1	Grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie	51
4.3.2	Locaties defensieve maatregelen	51
4.3.3	Neerkomen afwerpmunitie	52
4.4	AANTAL MOGELIJK AAN TE TREFFEN EXPLOSIEVEN	52
4.5	HORIZONTALE EN VERTICALE BEGRENZING VERDACHT GEBIED	52
4.5.1	Verdacht gebied grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie	52
4.5.2	Verdacht gebied afwerpmunitie	53
4.5.3	Verdachte gebieden Duitse defensieve maatregelen.....	53
5	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN.....	54
5.1	CONCLUSIE.....	54
5.2	ADVIES VERVOLGTRAJECT	55
6	BIJLAGEN	56
6.1	BRONNENLIJST	56
6.1.1	Archieven	56
6.1.2	Literatuur	56
6.1.3	Websites.....	56
6.2	CERTIFICAAT WSCS-OCE	57
6.3	RICHTLIJNEN WSCS-OCE AFBAKENING VERDACHTE GEBIEDEN	58
6.4	PRESENTATIEKAART VERZAMELDE HISTORISCHE FEITEN	60
6.5	CE-BODEMBELASTINGKAART (VERDACHT GEBIED)	62

Distributielijst

- AVG Explosieven Opsporing Nederland
- LieveenseCSO

Dit document is bestemd voor de opdrachtgever.

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912). Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Voor informatie, vragen of suggesties:

AVG Explosieven Opsporing Nederland

De Grens 7

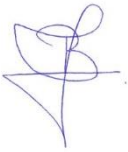

6598 DK Heijen

Tel 0485-802020

Fax 0485-802084

Website: www.explosievenopsporing.com / www.uxo.eu

E-mail: oce@avg.eu

Opdrachtgever	LieveenseCSO
Rapport	1662083-VO-02
Naam	VO Raalterweg Schalkhaar
Versie	Definitief
Datum	17 februari 2017
Vrijgegeven door:	J.W.J. de Beer (manager OCE)
Paraaf:	
Opgesteld door:	W. van den Brandhof MA (historicus)
Paraaf:	

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

AVG Explosieven Opsporing Nederland (hierna: AVG) heeft in opdracht van LieveenseCSO een vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven (hierna: CE) uitgevoerd voor een locatie nabij de Raalterweg te Schalkhaar. Hier wordt in de toekomst een stuk leiding vervangen (zie afbeelding 1). Dit project staat bij LieveenseCSO bekend onder het projectnummer I.012538.01 - CDM16 N-551-20 Schalkhaar.

1.2 Probleemstelling

Er kunnen als gevolg van gevechtshandelingen CE in het onderzoeksgebied zijn achtergebleven. Er ontstaat bij het spontaan aantreffen en beroeren van CE uit de Tweede Wereldoorlog mogelijk een verhoogd veiligheidsrisico. Onbedoelde detonaties kunnen bij de uitvoering van werkzaamheden in het ergste geval leiden tot dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving. Spontane CE vondsten kunnen resulteren in meerwerkkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

1.3 Doelstelling

Het doel van het vooronderzoek is om aan de hand van een breed scala aan historisch feitenmateriaal een zo genuanceerd mogelijk beeld met betrekking tot het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog te verkrijgen. Aan de hand van deze gegevens wordt een antwoord gegeven op de vraag of en zo ja in welke delen van het onderzoeksgebied er sprake is van een verhoogd risico op het aantreffen van CE. Er zal daarnaast worden ingegaan op de te verwachten soort(en) CE, de verschijningsvorm en de mogelijke hoeveelheid. Het onderzoek resulteert in een horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied door middel van GIS kaartmateriaal en het advies om de werkzaamheden onder reguliere omstandigheden uit te voeren, of om vervolgstappen te zetten in de vorm van bijvoorbeeld een (projectgebonden) risicoanalyse of direct een detectieonderzoek.

1.4 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt te Schalkhaar in de gemeente Deventer met aan de linkerkant de Raalterweg en aan de rechterkant daarvan de Spanjaardsdijk/ Koningin Wilhelminalaan alsmede de Frieswijkerweg. AVG maakt een onderscheid tussen het onderzoeksgebied en het analysegebied. Het analysegebied betreft het onderzoeksgebied inclusief een buffer van 181 meter. Alle oorlogshandelingen binnen het analysegebied worden in dit vooronderzoek beoordeeld. Bij een duikbombardeement met afwerpmunitie op een 'pin point target' wordt het CE verdachte gebied bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel als zijnde CE verdacht te verklaren. Een dergelijke gevechtshandeling binnen de grenzen van het analysegebied leidt automatisch tot één of meerdere CE verdachte gebieden in het onderzoeksgebied.

Afb. 1.- Begrenzing onderzoeksgebied: rood omlind. Analysegebied: zwart omlind.

1.5 Onderzoeksmethode

1.5.1 Algemeen

Bij het vooronderzoek worden literatuur en historische bronnen verzameld en gestructureerd geordend. Het eindresultaat is een rapportage met een bijbehorende CE-bodembelastingkaart. Het vooronderzoek dient conform de WSCS-OCE te worden uitgevoerd.¹

1.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van CE (indicaties)
- Gebeurtenissen die hebben geleid tot de verwijdering van CE (contra-indicaties)

Wij hebben de volgende archieven en collecties geraadpleegd:

VERPLICHTE BRONNEN			
Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Literatuur	O.a. En nooit was het stil...	Ja	2.2
Gemeentearchief gemeente Deventer (voormalige gemeente Diepenveen)	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.5
Provinciaal archief / Historisch Centrum Overijssel	Vermeldingen oorlogshandelingen	Ja	2.10
Explosieven Opruimings Dienst Defensie	Geruimde explosieven (mora's/wo's), mijnenkaarten	Ja	2.7
Luchtfotocollectie Bibliotheek Universiteit Wageningen	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4

¹ Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat 'Opsporen CE'

VERPLICHTE BRONNEN			
Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Luchtfotocollectie Topografische Dienst (Kadaster)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4

NIET-VERPLICHTE BRONNEN			
Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Nederlands Instituut voor Militaire Historie	Inlichtingen verzet (575 serie)	Ja	2.9
Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie	Collecties 216k en 077	Ja	2.13
Luchtfotocollectie National Collection of Aerial Photography (NCAP)	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Nee	
The National Archives (Londen)	2 nd TAF Daily Logs	Ja	2.14
Bundesarchiv-Militärarchiv	Duitse 88e legerkorps	Nee	
The National Archives and Records Administration (Washington)	Gegevens 8 th Air Force, 9 th Air Force, verschillende airborne divisions, 104 th US infantry division	Nee	
Getuigen	Getuigenverslagen uit de eerste hand	Nee	
Semi Statisch Archief (SSA) Rijswijk	Mijn- en Munitie Opruimingsdienst	Ja	2.12
Nationaal Archief te Den Haag	Inspectie Bescherming Bevolking tegen luchtaanvallen	Ja	2.11

IN DE WSCS-OCE NIET GENOEMDE BRONNEN			
Bron	Korte omschrijving	Geraadpleegd	Hoofdstuk
Archief AVG	Gegevens uit binnen- en buitenlandse archieven	Ja	2.1, 2.6
Database AVG	O.a. oude webartikelen	Ja	2.1, 2.6
Koninklijke Bibliotheek	Oude krantenberichten	Ja	2.6
Luchtfotocollectie Luftbilddatenbank	Luchtfoto's Tweede Wereldoorlog	Ja	2.4
Centre Historique des Archives à Vincennes	Franse gevechtsverslagen	Nee	
The National Archives Ottawa	Canadese gevechtsverslagen	Nee	
Locatiedeskundige	Expert op het gebied van lokale historie	Nee	
Heemkundekringen / historische kringen	Plaatselijke archieven	Nee	

1.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis van deze gegevens wordt gemotiveerd vastgesteld of er sprake is van een van een op CE verdacht gebied. Indien er sprake is van een verdacht gebied, dan wordt tevens bepaald: de (sub)soort, de mogelijke aantallen en de verschijningsvorm van de vermoedelijk aanwezige CE, alsmede de horizontale en verticale afbakening van het verdachte gebied.

Bij de beoordeling van bronnenmateriaal is gebruikgemaakt van het geografisch informatie systeem (GIS). De indicaties en contra-indicaties zijn vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en verwerkt in GIS. De GIS dataset wordt mede gebruikt om te beoordelen of het onderzoeksgebied, of delen daarvan, verdacht is op de mogelijke aanwezigheid van CE.

1.5.4 Verantwoording

Het vooronderzoek is tot stand gekomen dankzij de volgende personen:

- Dhr. W. van den Brandhof, MA (historicus): uitvoering van het vooronderzoek
- Dhr. P. Gieben (information manager): GIS kaartmateriaal
- Dhr. H. van Driel (coördinator OCE): assistentie bij archiefonderzoek
- Dhr. M.A. Abee (afdelingshoofd OCE): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage
- Dhr. J.W.J. de Beer (manager OCE): interne beoordeling opzet en inhoud rapportage

1.5.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat de resultaten van het literatuur- en het archiefonderzoek.

In hoofdstuk 3 zijn de relevante indicaties en contra-indicaties chronologisch geordend in een lijst van gebeurtenissen. In dit hoofdstuk is tevens bepaald of de lijst met gebeurtenissen voldoende indicaties bevat, waaruit blijkt dat ter plaatse van de onderzoekslocatie mogelijk CE aanwezig zijn.

Hoofdstuk 4 is het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal. De bij hoofdstuk 4 behorende CE-bodembelastingkaart is opgenomen in bijlage 6.5.

Conclusies en aanbevelingen komen aan de orde in hoofdstuk 5.

2 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

2.1 Eerder uitgevoerde onderzoeken

2.1.1 Rapportages archief AVG

Medewerkers van AVG hebben in het verleden meerdere vooronderzoeken op het grondgebied van de gemeente Deventer uitgevoerd:

- AVG Geoconsult Heijen BV, Zes lokaties IJssel. Probleeminventarisatie Conventionele Explosieven d.d. 15 september 2010. Projectnummer 1062052
- AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Deventer Gooiermars d.d. 4 maart 2013. Projectnummer 1262089-VO-01

De aangetroffen relevante informatie is in deze rapportage verwerkt.

2.1.2 Derden

Risicokaart explosieven gemeente Deventer:

In de publicatie getiteld: 'Archeologie van de Tweede Wereldoorlog in de gemeente Deventer' wordt gemeld dat er voor de gemeente Deventer een risicokaart explosieven is gemaakt. AVG is niet in het bezit van deze kaart. Evenmin is ons bekend of deze kaart voldoet aan de huidige vigerende WSCS-OCE.

Rapportages:

De volgende vooronderzoeken zijn in het AVG bedrijfsarchief aanwezig:

- ADeDe, Probleemanalyse aanvullende NGE bureaustudie Deventer (zonder datum)
- ADeDe, Magnetometrisch onderzoek naar NGE op de IJssel. Probleeminventarisatie en –analyse (z.d.)
- Bombs Away, Overzichtkaart 4 Stroomlijn d.d. 1 juli 2014. Geen kenmerk
- ECG, Vooronderzoek naar de aanwezigheid van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied: 'Overijssels kanaal te Deventer, Raalte en Lemelerveld' (mei 2007)
- ECG, Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied: 'Rivierenwijk te Deventer' (oktober 2009)
- ECG, Probleemanalyse naar de aanwezigheid van conventionele explosieven in het onderzoeksgebied Parkweg te Deventer (mei 2008)
- Saricon, Historisch onderzoek spoor Deventer – Almelo. Kilometer 3.065 tot kilometer 35.800 (11 september 2002)
- Saricon, Vooronderzoek Conventionele Explosieven Uiterwaarden Deventer d.d. 13 februari 2008. Documentcode: 72367-VO-02
- T&A Survey, Projectgebonden risicoanalyse Conventionele Explosieven ter plaatse van de te ontgraven/baggeren vijvers aan het Frans van Mierisplantsoen en het Handelpark en Riooltracé Frans van Mierisstraat en de Ruysdaelstraat d.d. 24 april 2013. Projectnummer 0413GPR3063.1
- G.J. Zwanenburg, Rapport en conclusie t.a.v. onderzoek baanvak Deventer-Wierden d.d. 27 februari 2004. Geen kenmerk

Hierin wordt geen melding gemaakt van (gevechtshandelingen in) het analysegebied.

Er is tevens een CE onderzoek door Armaex uitgevoerd in de buurt Spijkvoorderenk in De Vijfhoek te Deventer. Hier zijn in het verleden CE aangetroffen.

2.2 Literatuur

2.2.1 Meidagen 1940

Algemene historische context:

Het 6^e en het 18^e Duitse leger vielen op 10 mei 1940 Nederland binnen in kader van het door Hitler bevolen Fall Gelb. Het 6^e leger trok door het zuidelijk deel van Nederland richting het Albertkanaal. De hoofdaanval van het 18^e leger was gericht op de Moerdijkbruggen die door Duitse parachutisten waren veroverd. De Moerdijkbruggen waren de toegangspoort naar Vesting Holland waar het Nederlandse opperbevel, koningin Wilhelmina en de regering zetelden.

Nederland was van groot belang voor de Luftwaffe (de Duitse luchtmacht). De vliegvelden zouden worden gebruikt voor de strijd tegen Groot-Brittannië en tegelijkertijd kon het Ruhrgebied alleen afdoende worden beschermd tegen vijandelijke luchtaanvallen wanneer er Nederlands grondgebied aan het Derde Rijk was toegevoegd.

Het analysegebied in de meidagen van 1940:

Er zijn geen gegevens beschikbaar waaruit blijkt dat er in de meidagen van 1940 te Schalkhaar is gevochten.

2.2.2 Luchtoorlog 1940-1945

Gegevens betreffende de luchtoorlog in de periode 1940-1945 zijn in de onderstaande tabellen verwerkt:

Datum	Gebeurtenis (bron: SGLO crash database webversie)	Relevant	Motivatie
11 januari 1944	B-17F, serial 42-29993, crashed Schalkhaar. Shot down by German fighters		De beschrijving is te globaal / de exacte crashlocatie kan op basis van deze beschrijving niet worden herleid
5/6 oktober 1944	Mosquito FB.VI, serial HR193, crash landed near Schalkhaar. Damaged by Flak	Nee	De beschrijving is te globaal / de exacte crashlocatie kan op basis van deze beschrijving niet worden herleid

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Eversteijn, Bombardementen en verongelukte vliegtuigen in de periode 10 mei 1940-5 mei 1945)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante gegevens aangetroffen	--	--

Datum	Gebeurtenis (bron: G.J. Zwanenburg, En nooit was het stil...Deel 1 en deel 2)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante gegevens aangetroffen	--	--

2.2.3 Duitse militaire maatregelen en bevrijding april 1945

Gegevens betreffende de bevrijding in april 1945 (en de militaire aanwezigheid van Duitse eenheden in de daaraan voorafgaande periode) zijn in de onderstaande overzichten verwerkt:

Datum	Gebeurtenis (bron: B. Vermeulen, <i>Het begraven oorlogsverleden van Deventer Een archeologisch verwachtingsmodel voor sporen uit de Tweede Wereldoorlog</i>)	Relevant	Motivatie
1944	Vanaf 1944 werd de SS Pantserdivisie Frundsberg gehuisvest in Schalkhaar (p.19)	Nee	De locaties waar deze eenheden actief zijn geweest kunnen op basis van deze beschrijving niet worden herleid
Geen datum	Ten noordoosten van Deventer is een aantal van deze boerderijen opgenomen in een tweede loopgravenlinie die vanuit Oxe via Colmschate en Blauwenoord naar het Overijsels Kanaal liep en vandaar via een route ten oosten en noorden van Schalkhaar naar het Wechelerveld leidde (p.22)	Nee	De linie liep niet door het analysegebied
Nacht van 9 op 10 april 1945	Over de Oerdijk trokken de soldaten van het Canadian Scottish Regiment op richting Schalkhaar. Tegen de verwachting in kon zonder tegenstand worden opgerukt naar het terrein van Brinkgreve. Een sectie Brenncarriers stelde zich op bij de splitsing met de Kolkmansweg aan de Noordoostkant van het dorp op om hier rugdekking te verzorgen voor de oprukkende troepen (p.26)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
10 april 1945	Duitse tegenaanval, maar deze werd door de 3 Brenncarriers afgeslagen. Toen de Canadese mortiergroep de Duitsers onder vuur nam, gaven deze zich over. Kort daarna verschenen drie Duitse tanks en voetsoldaten. Met steun van de mortieren en tanks wisten de Canadezen de aanval af te slaan (p.26)	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd
10 april 1945	In de namiddag van 10 april trokken enkele kleine gevechtstroepen richting Diepenveen. Hier stuitten ze op een groep Duitsers die posities hadden ingenomen langs de sloten van de Wechelerweg en de Wetermansweg (p.27)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied
Geen datum	Schuilkamer achter Park Braband in Schalkhaar (p.36)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
Geen datum	Splitterboxen in het Pastoorsbos bij Schalkhaar waren ingegraven. De Oxerhof en Westenbergkazerne waren intensief in gebruik bij de bezetter (p.37)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG bedrijfsarchief, herkomst onbekend)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	The Canadian Scottish led the way, capturing the nearby village of Schalkhaar without difficulty. When three German tanks appeared on the morning of the 10th one was quickly destroyed and the others put to flight by 'B' Squadron of the 27th Armoured Regiment.	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd

Datum	Gebeurtenis (bron: T. Robert Fowler, Valour in the Victory Campaign. The 3rd Canadian Infantry Division Gallantry Decorations 1945)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	On 10 April 1945, at Schalkhaar Holland, the carrier platoon of the 1st Battalion, The Canadian Scottish Regiment, was detailed to protect the right flank of the battalion on the advance to the objective...the movement proved to be enemy in some force supported by tanks...The enemy then opened fire with its tanks...Sergeant Minnis was able to get support from the 3 inch mortars...twenty-three of the enemy were trapped in a communication trench by our fire (p.158)	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Deventer Gooiemars)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	Duitse tegenaanval met drie tanks en infanterie te Schalkhaar, maar dit werd geen offensief succes dankzij B Squadron van 27th Canadian Armoured Regiment. Eén tank werd tijdens de gevechten vernietigd (p.15)	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd

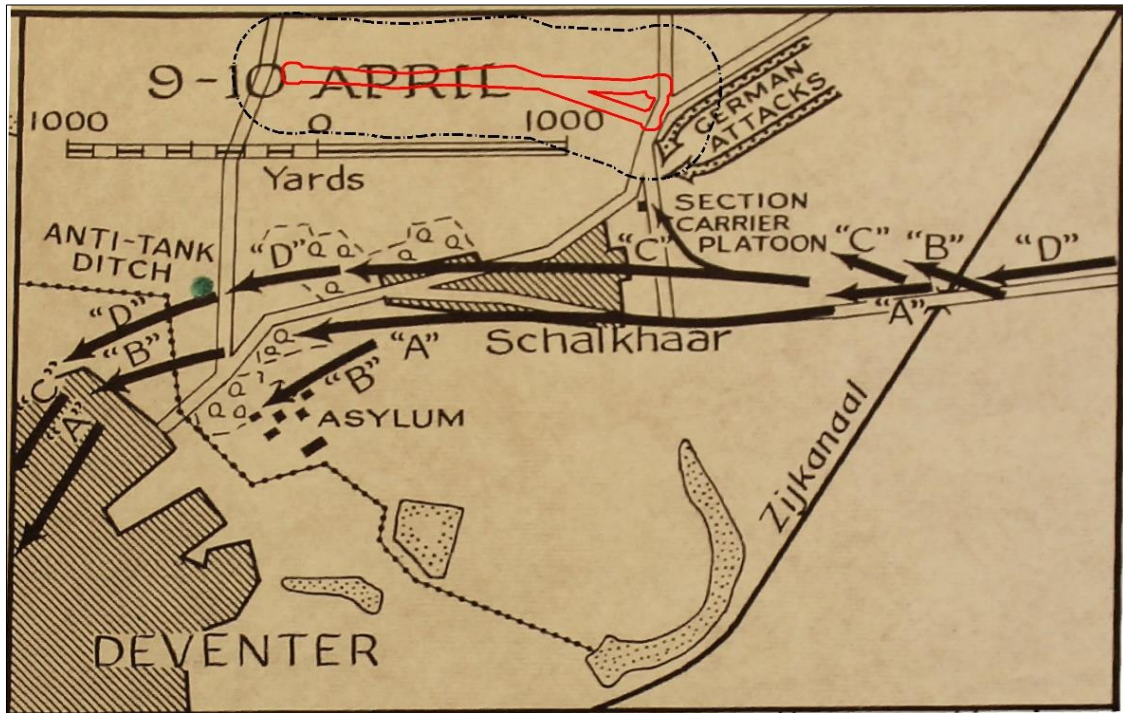
Datum	Gebeurtenis (bron: C. Hilbrink, De Pruis komt! Overijssel in de Tweede Wereldoorlog)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	De Duitsers bleven zich hardnekkig verdedigen, omdat zij wilden voorkomen, dat de IJsselbrug, die toegang tot de Veluwe bood, in geallieerde handen zou vallen. In het gebied tussen het dorp Schalkhaar en het punt, waar de hoge spoorbaan van Apeldoorn naar Twente de stad doorkruist, werd zwaar gevochten (p.159)	Nee	De locatie van de zware gevechten ligt buiten de begrenzing van het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: H. Roest, Overijssel bevrijd)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	De Canadian Scottish rukte op via de Colmschaterstraatweg en bereikte Schalkhaar zonder noemenswaardige tegenstand. Op de ochtend van de 10de april verschenen drie Duitse tanks. Eén werd er direct vernietigd, de andere twee werden op de vlucht gejaagd door het B squadron van the 27th Armoured Regiment (p.132)	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd
April 1945	In Schalkhaar werd de kazerne bezet. Daar was in de oorlog een politie school onder Duitse leiding gevestigd. De politieagenten werden er opgeleid volgens de richtlijnen van het Derde Rijk (p.133)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: R.H. Roy, Ready for the fray)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	<p>While these events were happening near the asylum between Deventer and Schalkhaar, a section of carriers commanded by Sgt. A. R. Minnis was taking up a position north of the village as part of the carrier platoon's task to protect the northern flank of the battalion. To cover the fork on the road leading from the north into Schalkhaar, Sgt. Minnis had his carriers take up a position close to a house about 100 yards from the "Y" in the main road a site which enabled him to conceal his carriers yet promised an excellent field of observation and fire for his Bren guns. The guns were in position...they heard a couple of shots which, they learned later, had been fired at a mortar detachment a short distance behind them...The troops were Germans, and heavily armed. The three Bren guns opened fire immediately. Those of the enemy who were both lucky and quick enough leaped into a ditch and tried to crawl away but the Bren gunners pinned them down and the nearby mortar detachment, happy of the opportunity, lobbed some bombs into their midst... but there were more Germans in the vicinity. One of the men used a Piat on a house close to the section's position but no enemy were inside. Then, about an hour later, this aggressive group observed a number of enemy troops, supported by three tanks, forming up at the edge of the woods about 500 yards in front of them. This serious turn of events did not dismay the somewhat isolated carrier men. Very shortly the German infantry began moving down the ditch on the far side of the road and once again the section, again supported by the mortars, opened up a rapid fire with all their weapons, forcing the attackers to withdraw into the woods. At this point, Sgt. Minnis continues: just then four Shermans [tanks] came up on our right and started firing on some buildings on our right front. I contacted the Troop Commander and told him about the enemy tanks in the wood. He brought one tank onto the road and fired on the Jerry tank which we could see plainly. This drew fire and our house was hit three times; one shot came through the front window and exploded in the room...This entire action lasted under two hours... some two dozen [enemies] were captured and as many killed or wounded (p.408 e.v.)</p>	Mogelijk	Uit de in deze paragraaf opgenomen afbeelding blijkt dat de tegenaanval via het analysegebied werd uitgevoerd

Afb.2.- Geallieerde opmars en Duitse tegenaanvallen te Schalkhaar.
Onderzoeksgebied: rood omljnd. Analysegebied: zwart omljnd.
Bron afbeelding: Ready for the fray.

Datum	Gebeurtenis (bron: R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
1944	Eind 1943 [=1944] moest iedereen tussen de 15 en 65 jaar zich melden om te werk worden gesteld voor graafwerkzaamheden. Dit ten behoeve van het maken van verdedigingswerken. Dit om de oprukkende Canadezen te verhinderen om Deventer te bezetten. De te graven werken liepen van Weteringen, Schalkhaar, kazerne, exercitieveld, Steenbruggen naar Diepenveen en via de Platvoet naar Olst (p.21)	Mogelijk	Er zijn op luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog militaire objecten in het analysegebied waargenomen
Geen datum	Aan de Raalterweg ter hoogte van het kerkhof stond Duits luchtdoelgeschut (foto van 8,8 cm geschut) (p.152)	Mogelijk	Het kerkhof aan de Raalterweg ligt in het analysegebied
9 april 1945	Canadees artillerie bombardement vanuit Gorssel op de dorpskom van Schalkhaar (p.18)	Mogelijk	Het analysegebied ligt op het grondgebied van Schalkhaar
10 april 1945	Zondagmiddag is Schalkhaar 1,5 uur lang beschoten en gebombardeerd (p.181)	Mogelijk	Het analysegebied ligt op het grondgebied van Schalkhaar
April 1945	De artillerie kwam vanuit Epse richting Deventer en Schalkhaar. Er werden gaten in de daken geschoten en boerderijen werden in brand geschoten (p.47)	Mogelijk	Het analysegebied ligt op het grondgebied van Schalkhaar
1945	Twee gesneuvelde Canadezen lagen op de hoek Spanjaardsdijk/Frieswijkweg. Meestal lagen de lichamen onder een laken (p.46)	Ja	Er is hier sprake van het onderzoeksgebied/analysegebied, veldgraven duiden op gevechtshandelingen ter plaatse

Datum	Gebeurtenis (bron: R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd)	Relevant	Motivatie
1945	Direct na de bevrijding zijn er bij een mitrailleursoestel dat stond opgesteld in het weiland tussen de wetering en de Spanjaardsdijk een paar Duitse soldaten omgekomen. Deze gesneuvelde militairen zijn toen in een noodgraf begraven (p.225)	Ja	Er is hier sprake van het onderzoeksgebied/analysegebied, veldgraven duiden op gevechtshandelingen ter plaatse
1945	Bij de bevrijding stond er in het Wechelerveld een Duitse tank met daarin twee verkoelde Duitse lichamen (p.136)	Nee	Het Wechelerveld ligt buiten het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: A.C.F. Koch, Tussen Waag en Wezepe)	Relevant	Motivatie
1940-1945	Geen relevante vermeldingen aangetroffen	--	--

2.2.4 Naoorlogse geschiedenis

Boeken die o.a. naoorlogse munitieruimingen behandelen, worden in de onderstaande overzichten besproken:

Datum	Gebeurtenis (bron: A. Meijers, Achtung Minen – Danger Mines)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Gezocht op trefwoord Schalkhaar. Geen relevante vermeldingen aangetroffen	--	--

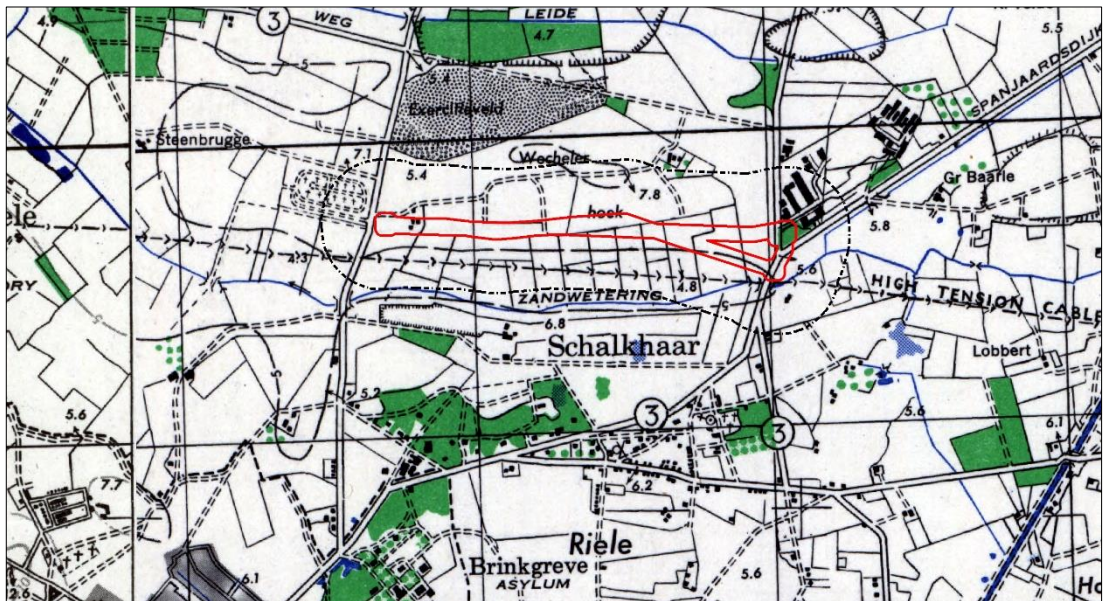
Datum	Gebeurtenis (bron: J. van Woensel, Vrij van explosieven)	Relevant	Motivatie
1940-1947	Gezocht op trefwoord Schalkhaar. Geen relevante vermeldingen aangetroffen	--	--

2.3 Collectie stafkaarten Topografische Dienst Kadaster te Zwolle

2.3.1 Geallieerde stafkaarten

Het analysegebied staat op de stafkaart Bathmen sheet 3703 (Second Edition 1944) met het Nord de Guerre coördinatenstelsel. Deze stafkaart heeft een schaal van 1:25.000. Er zijn in het AVG bedrijfsarchief geen defence overprint kaarten van het analysegebied aanwezig.

Afb.3. - Geallieerde stafkaart van het onderzoeksgebied, gepositioneerd door middel van GIS. Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

2.3.2 Duitse stafkaarten

Er is in het AVG bedrijfsarchief een Duitse stafkaart van het analysegebied aanwezig. Dit is de Topografische Karte der Niederlande 1:50.000, Truppenkarte 27 Ost. Hattem (uitgave 1941). Deze stafkaart is vergelijkbaar met het exemplaar uit de voorgaande paragraaf en wordt hier derhalve niet afgebeeld.

2.4 Geraadpleegde luchtfoto's

2.4.1 Luchtfoto's

Het archief van de Afdeling Speciale Collecties van de Wageningen Universiteitsbibliotheek is in kader van dit vooronderzoek geraadpleegd. Dit archief bevat circa 93.000 luchtverkenningfoto's die zijn gemaakt door de Royal Air Force (RAF) en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog. Er zijn hier relevante luchtfoto's van het analysegebied aanwezig.

Het archief van de Topografische Dienst te Zwolle is eveneens geraadpleegd. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningfoto's uit de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Het archief bestaat ook deels uit voor- en naoorlogse luchtfoto's. Er zijn hier luchtfoto's van het analysegebied aanwezig. Echter: op basis van relevantie zijn hier geen luchtfoto's besteld.

Daarnaast is het archief van de Luftbilddatenbank te Estenfeld (Duitsland) geraadpleegd. De Luftbilddatenbank beschikt over 500.000 eigen luchtfoto's en raadpleegt daarnaast archieven in Nederland, Amerika, Groot-Brittannië en Canada. Er zijn hier relevante luchtfoto's van het analysegebied aanwezig.

De volgende luchtfoto's zijn besteld en vervolgens geanalyseerd:

Datum	Vlucht	Fotonr.	Kwaliteit ²	Collectie	Georeferereerd
17 oktober 1944	16-1291	4005	C	Luftbilddatenbank	Ja
15 maart 1945	4-1982	4063	A	Universiteit Wageningen, afd. Speciale Collecties	Ja
15 maart 1945	4-1982	4065	A	Universiteit Wageningen, afd. Speciale Collecties	Ja
9 juli 1945	3G-TUD-S089	5013	B/C	Luftbilddatenbank	Ja

De luchtfoto's zijn als categorie A, B en/of C gekwalificeerd. Dat betekent dat de verkrijgbare luchtfoto's een kleine, een matige of een grote kwalitatieve beperking hebben voor wat betreft luchtfoto interpretatie.

² Geallieerde kwalificatie van fotokwaliteit. A = goed, B = matig, C = slecht.

Afb.4.- Luchtfotocollage van het analysegebied. De luchtfoto's d.d. 17 oktober 1944 (onderste foto) en 15 maart 1945 (bovenste 2 foto's) zijn gepositioneerd door middel van GIS. Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

Afb.5.- Luchtfotocollage van het analysegebied. De luchtfoto d.d. 19 juli 1945 is Gepositioneerd door middel van GIS. Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.

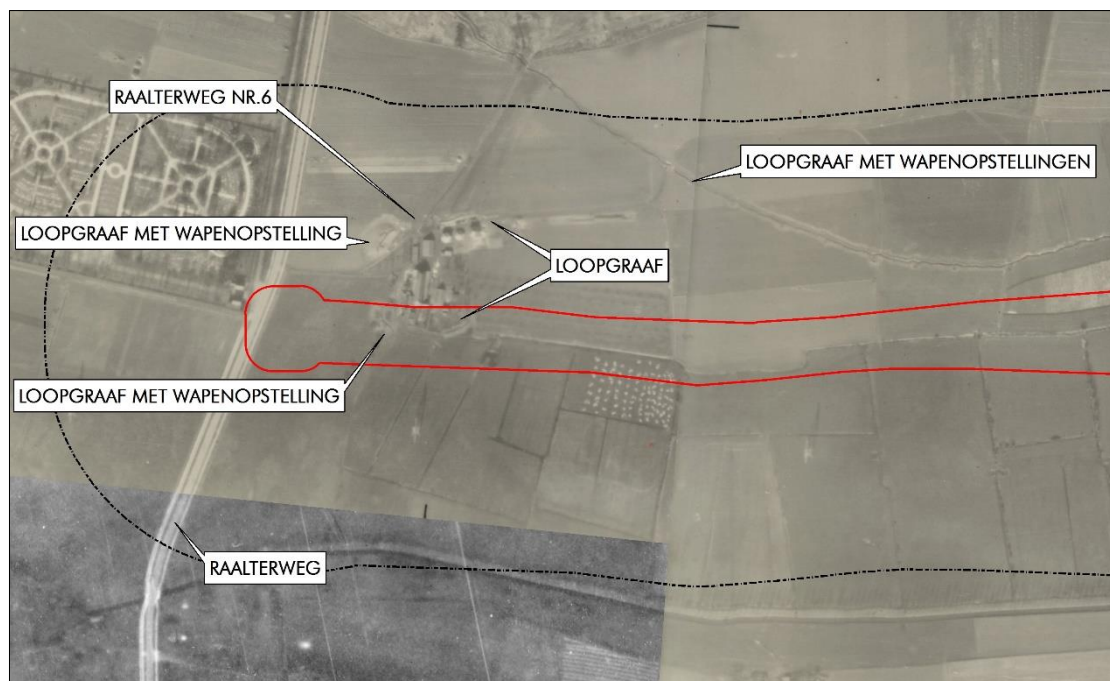

2.4.2 Luchtfoto-interpretatie 1944-1945

Een belangrijk selectiecriteria voor de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog is de opnamedatum. De voorkeur ging primair uit naar 'jonge' luchtfoto's met een zo laat mogelijke opnamedatum uit de Tweede Wereldoorlog, dat wil zeggen: luchtfoto's die na de belangrijkste gevechtshandelingen zijn gemaakt. Er is daarnaast rekening gehouden met de kwaliteit van de luchtfoto's, alsmede de schaal.

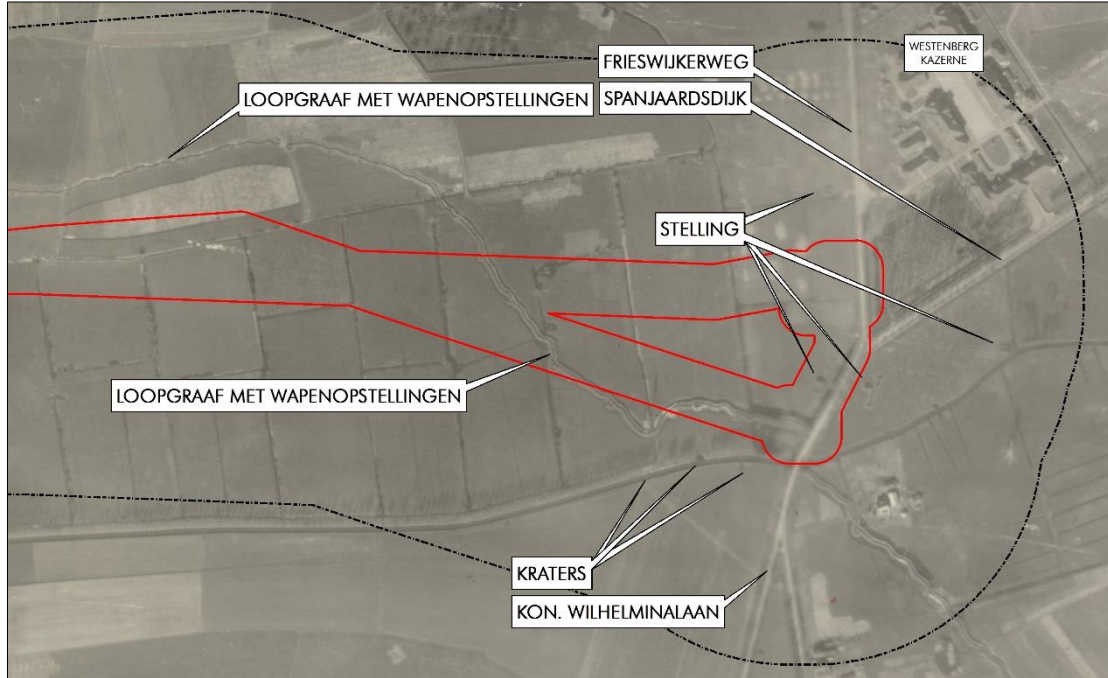
Er zijn talloze sporen zichtbaar die wijzen op militaire activiteiten. Het analysegebied bestaat uit akkers die in de meeste gevallen van elkaar gescheiden zijn door middel van smalle watergangen. Op de luchtfoto d.d. 17 oktober 1944 zijn geen bijzonderheden in het analysegebied waargenomen. Dit hangt mede samen met de slechte kwaliteit van deze luchtfoto. Op de luchtfoto's d.d. 15 maart 1945 zijn daarentegen veel relevante waarnemingen gedaan.

Het analysegebied wordt doorsneden door een verdedigingslinie bestaande uit een lange loopgraaf met een groot aantal wapenopstellingen. Deze linie is naar het zuiden georiënteerd en loopt globaal van het noordwesten in zuidoostelijke richting. Er zijn in de omgeving talloze separate stellingen en wapenopstellingen aangelegd, onder andere bij het erf van de Raalterweg nr. 6. Deze is rondom voorzien van enkele loopgraven en enkele wapenopstellingen. Op de opname d.d. 9 juli 1945 zijn eveneens diverse militaire veldwerken te zien (of de restanten daarvan). Op deze luchtfoto zijn aanzienlijk minder details waargenomen dan op de opnames d.d. 15 maart 1945. Dit hangt mede samen met de hogere schaal van deze luchtfoto.

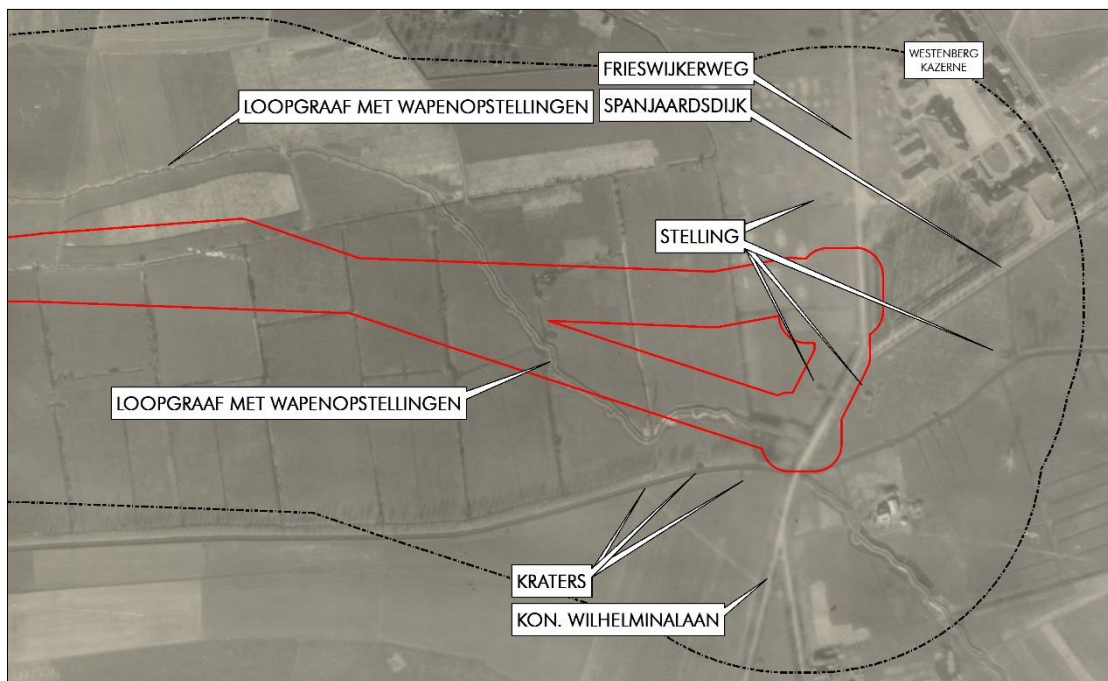

Afb.6.- Luchtfoto van het onderzoeksgebied. De luchtfoto's d.d. 15 maart 1945 zijn Gepositioneerd door middel van GIS. Rood omlind: onderzoeksgebied. Zwart omlind: analysegebied.

Nabij de kruising van de Spanjaardsdijk, Frieswijkerweg en Koningin Wilhelminalaan zijn meerdere stellingen aangelegd welke allen in verschillende richtingen gericht staan. Bij de Zandwetering zijn drie grote kraters waargenomen waarvan de grootste een doorsnee heeft van ongeveer zes meter.

Afb.7.- Luchtfoto d.d. 15 maart 1945, gepositioneerd door middel van GIS. Rood omljnd: onderzoekgebied. Zwart omljnd: analysegebied.

Afb.8.- Luchtfoto d.d. 15 maart 1945, gepositioneerd door middel van GIS. Rood omljnd: onderzoekgebied. Zwart omljnd: analysegebied.

Afb. 9.- Omgeving Spanjaardsdijk, Frieswijkerweg en de Kon. Wilhelminalaan. Zelfde omgeving maar nu op een lagere schaal. Diverse militaire verdedigende veldwerken zijn aangelegd. Rood omljnd: onderzoeksgebied. Zwart omljnd: analysegebied.

In het algemeen kan worden gesteld dat alle militaire veldwerken volgens een militair plan zijn aangelegd en merendeels met elkaar in verband staan. Veel van de waargenomen militaire objecten zijn aangelegd volgens de destijds geldende Duitse militaire "standaard" bouwmethode.

De analyseresultaten kunnen als volgt worden samengevat:

Luchtfoto	Analyseresultaat	Relevant	Motivatie
16-1281-4005	Geen bijzonderheden waargenomen (dit hangt samen met de kwaliteit van de luchtfoto)	--	--
4-1982-4063	Stellingen, wapenopstellingen en loopgraven	Ja	Deze objecten zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.
4-1982-4063	Drie bomkraters nabij de Zand wetering/Kon. Wilhelminalaan	Ja	Bomkraters zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.
4-1982-4065	Stellingen, wapenopstellingen en loopgraven	Ja	Deze objecten zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.
3G-TUD-S089-5013	Stellingen, wapenopstellingen en loopgraven	Ja	Deze objecten zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.

2.4.3 Luchtfoto-interpretatie huidige situatie

Het analysegebied is in de huidige situatie geanalyseerd met behulp van Google Maps, Google Earth en diverse actuele ondergronden die via het GIS softwarepakket kunnen worden ingeladen. Uit een vergelijking van deze luchtfoto's met de in de voorgaande paragrafen besproken exemplaren blijkt dat het analysegebied na de Tweede Wereldoorlog is veranderd.

*Afb. 10.- Luchtfoto van de huidige situatie.
Rood omlijnd: onderzoeksgebied. Zwart omlijnd: analysegebied.*

De watergangen zijn allen gedicht of aangepast. Het erf bij de Raalterweg nr. 6 is geheel anders ingericht. Alle bebouwing die nog aanwezig was in 1945, is geheel verdwenen. Een groot deel van de Zandwetering is naoorlogs omgelegd waarbij een deel van de oude loop tegenwoordig is afgedamd. Er loopt een tweetal hoogspanningmast tracés door het analysegebied. De zuidelijke is naoorlogs aangelegd.

2.5 Gemeentearchief Deventer

Het analysegebied lag in de Tweede Wereldoorlog in de toenmalige gemeente Diepenveen. Bij het Stadsarchief en Atheneumbibliotheek Deventer (SAB) zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

Secretarie gemeente Deventer 1930-1950. Toegang 1382. Stadsarchief en Atheneumbibliotheek Deventer (SAB)	Periode
1402 (doos 348). Stukken betreffende de tewerkstelling bij de verdedigingswerken van de organisatie Todt	1944-1945
1405 (doos 349). Stukken betreffende het herstel van de in 1940 en 1945 vernielde bruggen	1940-1948
1409 (doos 349). Stukken betreffende het opsporen van mijnevelden en oorlogstuig	1940-1946
1412 (doos 350). Stukken betreffende de melding van bombardementen en van noodlandingen van vliegtuigen,	1940-1944
1430 (doos 353). Stukken betreffende de (her)begraving van gesneuvelde militairen en burgers, met tekeningen	1940-1950

Archief Luchtbeschermingsdienst Deventer 1937-1950. Toegang 757. Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer (SAB)	Periode
42 (doos 6). Processen-verbaal van bomaanvallen, bominslagen, luchtalarm etc., opgemaakt door de Deventer politie	11 januari 1945 – 5 april 1945
47 (doos 7). Aantekeningen, opgemaakt door de heer Kloosterman, betreffende aangerichte schade door bombardementen e.d, opgave van doden en gewonden	December 1943 – 9 april 1945
71 (doos 10). Verslag over de gebeurtenissen tijdens de bevrijdingsdagen op 8, 9, 10 april 1945 en de opheffing van de Dienst, 1946. 1 omslag.	1945-1946

Politie gemeente Deventer. Toegang 759. Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer (SAB)	Periode
72. 172 X18 (luchtbescherming 3 mappen)	Tweede Wereldoorlog

Gemeentebestuur van Diepenveen (II). ID 1485. Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer (SAB)	Periode
19 Oorlogsschade aan eigendommen, Aanvraagnr. 200906	1945-1956
65 Oorlogsschade-overzicht. Aanvraagnr. 22746	1946-1946
330 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 2, 1946-1958. Aanvraagnr. 22792	
321 Wederopbouw gemeente-eigendommen (o.a. oorlogsschade) Map 1, 1946-1955. Aanvraagnr. 22790	
356 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 6, 1946-1947. Aanvraagnr. 22798	
331 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 3, 1947-1962. Aanvraagnr. 22792	
322 Wederopbouw gemeente eigendommen (o.a. oorlogsschade) Map 2, 1946-1954. Aanvraagnr. 22790	
329 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 1, 1941-1952. Aanvraagnr. 22792	
332 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 4, 1950-1954. Aanvraagnr. 22793	
355 Wederopbouw (o.a. oorlogsschade) Map 5, 1946-1949. Aanvraagnr. 22798	
369 Correspondentie. Aanvraagnr. 22800	1940-1946
1170 Stukken betreffende de uitvoering van de luchtbeschermingsdienst. Aanvraagnr. 23934	1940-1949
1351 Luchtbeschermingsplan gemeente Diepenveen. Aanvraagnr. 23976	1938-1944
1389 Ruiming achtergebleven oorlogstuig. Aanvraagnr. 23984	1945-1986
1711 Instructie ten aanzien van door Engelse vliegtuigen uitgeworpen Brandplaatjes. Aanvraagnr. 24051	1941-1941
1905 Oorlogsschade schoolgebouwen. Aanvraagnr. 24089	1947-1955
2012 Rapporten aan de commissaris der provincie Overijssel. Aanvraagnr. 24110	1941-1944
2036 Stukken betreffende militaire barakken op verschillende locaties. Aanvraagnr. 24127	1940-1942
2603 Stukken betreffende begraven en herbegraven van gesneuvelde militairen en het plaatsen van grafstenen bij oorlogsgraven. Aanvraagnr. 200458	1940-1985
2604 Melding bijzondere voorvallen (o.m. neergestorte vliegtuigen) Aanvraagnr. 200458	1940-1942
2605 Melding bijzondere voorvallen (o.m. neergestorte vliegtuigen). Aanvraagnr. 200458	1943-1945
2245 Herstel van oorlogsschade aan bruggen. Aanvraagnr. 200385	1947-1950
3227 Ruiming van neergestorte vliegtuigen uit de 2e wereldoorlog. Aanvraagnr. 200651	1992-1996

2.5.1 Luchtbeschermingsdienst, geruimde CE en oorlogsschade

Er zijn in het gemeentearchief documenten van de Luchtbeschermingsdienst aanwezig. De Luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog onder andere verantwoordelijk voor het geven van luchtalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen en vliegtuigbeschietingen.

In het onderstaande overzicht zijn gegevens met betrekking tot de Luchtbeschermingsdienst, geruimde CE en oorlogsschade opgenomen.

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
13 november 1940	Engels vliegtuig neergestort nabij de Okkenbroek 79 te Diepenveen. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2604-3
3 december 1940	Melding van drie bommen die ontploft zijn op een bouwland in Oxe. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2604-2
20 december 1940	Melding van een bom dat neergekomen is nabij een woning in de buurtschap Tjoene. Hierbij is geen schade aangericht. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2604-6
28 januari 1942	Melding van twee neergekomen en ontplofte brisantbommen nabij een woning in het buurtschap Linde. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2604-13
28 augustus 1942	Bij het neerstorten van een Duits vliegtuig is er enige munitie achtergebleven en op 13 oktober gevonden. Het betreft een vijftal granaten en machinegeweer patronen, circa 60 stuks. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie kan op basis van deze beschrijving niet worden achterhaald	GA-0150-1458-2604-17
28 september 1942	Melding van drie gevonden flessen gevuld met fosfor nabij een woning in het buurtschap Averloo. (bron: inventarisnr. 2604)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2604-16
5 maart 1943	Melding van een vliegtuigbom die is gevonden in een weiland aan de Snippeling en wel 250 meter ten noorden van de spoorlijn nabij de splitsing Deventer-Almelo-Zutphen. Deze bom is in de morgen van 20 maart 1943 ontploft. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-7 en 9
26 maart 1943	Melding van een ontplofte vliegtuigbom. Deze was neergekomen in het buurtschap Linde op 50 meter ten oosten van het Overijsselse kanaal en wel op een perceel bouwland. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-10
5 mei 1943	Melding van drie gevonden lege hulzen en een scherpe patroon aan de Rande bij Oosterwegel en een cilinder (torpedo model) gevonden bij Oxe. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-26
Nacht van 23 op 24 mei 1943	Melding van een felle brand, op 500 meter ten noordoosten van de boerderij aan de Weteringen 101, door vermoedelijk een afgeworpen brandbom of ander brandbare stoffen. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-34
12 juni 1943	Mitrailleurband met 47 patronen afkomstig van een vliegtuig gevonden in een sloot bij een weiland te Lettele (locatie?). Op dezelfde dag werd tevens melding gemaakt van de vondst van een gedeelte van een mitrailleur, 33 scherpe patronen in een mitrailleurband en 2 lege hulzen te Lettele. In een ander document wordt gesproken over de vondst van delen van een vleugel te Lettele [afkomstig van een vliegtuig dat tussen Lettele en Heeten was gecrasht, geen onderzoeksgebied]. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-39

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
20 juni 1943	Een mitrailleurband gevonden met 98 scherpe patronen. Deze is gevonden in een grasland nabij het bad aan de Schipbeek te Oxe. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-43
31 augustus 1943	Op een perceel bouwgrond, naast een boerderij te Averlo, is een bus gevonden met aan de bovenkant een soort ontstekers. Deze bevond zich op ongeveer 400 meter ten Oosten van genoemde boerderij. deze blikken bus had een afmeting van lang 30 cm. , breed 17cm. , diep 10 cm. Aan den onderkant van deze bus zat een ebonieten dop en een metalen vuldop, terwijl aan den bovenkant een ontstekingsapparaat was gemonteerd, hetwelk was gespannen door een veer, die gespannen werd gehouden door een elastiekje van ongeveer een halve centimeter breedte. Aan dit veertje was een stukje katoen bevestigd, hetwelk vermoedelijk het ontstekingskoord was. Wanneer het elastiekje de veer los liet, trad het ontstekingsapparaat in werking, wat op zijn beurt de gevulde bus tot explosie bracht. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-62
9 oktober 1943	Melding van een hevige brand, aan de Spanjaardsdijk, dat veroorzaakt is door het vallen van een brandbom. In een weiland met vruchtbomen, aan de Weteringen 98 is er een andere bom gevonden die voor het grootste gedeelte in de grond stak. (bron: inventarisnr. 2605)	Mogelijk	De Spanjaardsdijk loopt door het analysegebied/onderzoeksgebied	GA-0150-1458-2605-68 en 69
11 januari 1944	Vliegtuig neergestort in deze gemeente waarbij acht militairen zijn omgekomen. Deze is neergekomen op ongeveer 300 à 400 meter ten zuidoosten en ten zuiden van de Rietmansbrug, gelegen over het Overijsselse kanaal te Weteringen. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-79 en 80
11 januari 1944	Melding van het neergekomen van een lege benzinetank. (bron: inventarisnr. 1170)	Nee	Geen CE indicatie	GA-0150-1458-1170-6
30 januari 1944	Duits vliegtuig neergestort aan de Oxeweg op ongeveer 50 meter over de Sallandsewaterdijk en op 50 meter ten oosten van de weg. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-85
10 februari 1944	Lege brandstoftank van een vliegtuig in het buurtschap Lettele gevonden. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	Geen CE indicatie	GA-0150-1458-2605-91
15 februari 1944	Een bommenwerper neergestort op een veld nabij Tjoene 46 ten westen van de weg Deventer-Raalte. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-97
21 februari 1944	Vliegtuig neergestort op een weiland in Borgele op ongeveer 500 meter ten noordoosten van het perceel Borgele 31. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-98
22 februari 1944	Melding van gevallen brandbommen nabij de Klinckenweg. De brandbommen lagen verspreid in een omtrek van honderden meters. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-93

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
2 maart 1944	Bij een noodopslagplaats te Averloo is een niet ontplofte bom neergekomen. (bron: inventarisnr. 1170)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1170-3
8 maart 1944	Brandende Amerikaanse bommenwerper neergestort en versplinterd te Lettele, aan de openbare weg Bathmen-Lettele. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-101
14 juni 1944	Trein bij kilometer 39.45 nabij Colmschate door zes vliegtuigen beschoten. Schade aan enkele huizen. (bron: inventarisnr. 2603)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2603-3
29 juni 1944	Goederentrein beschoten nabij de Snippeling te Weteringen door twee vliegtuigen. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-115
19 september 1944	Duits vliegtuig in buurtschap Lettele neergestort ten gevolge van een luchtgevecht. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-127
25 september 1944	Melding van twee uitgeworpen bommen. Een bom kwam in een weiland aan de Colmschate 89, op 10 meter ten oosten van de spoorbrug Deventer-Zutphen. De tweede bom kwam in een klein bos nabij Colmschate 92, op ongeveer 500 meter ten oosten van de spoorbrug Deventer-Zutphen en 50 meter ten zuiden van de Schipbeek te Colmschate. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-131
4 oktober 1944	Bombardement op de spoorbrug door een zevental vliegtuigen waarbij er zestien bommen uitgeworpen werden. Hierbij werden er aan weerskanten van de brug een dubbele woning en de voorkant van een klompenfabriek weggevaagd. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-132 en 134
6 oktober 1944	Vijf aaneengekoppelde locomotieven beschoten en twee bommen uitgeworpen door zeven overvliegende locomotieven. Hierbij werden er drie locomotieven onklaar gemaakt. De bommen kwamen terecht in een slot op ongeveer 20 meter ten noorden van de spoorlijn Deventer-Holten en gelegen aan de eigenweg lopende naar een boerderij. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-135
7 oktober 1944	Duitse locomotieven beschoten door vliegtuigen. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie kan op basis van deze beschrijving niet worden herleid	GA-0150-1458-2605-136
15 oktober 1944	Drie bommen afgeworpen door vliegtuigen. Een bom kwam terecht in een weiland op ongeveer 100 meter ten westen van een woning aan de Weteringen 36a. De andere twee bommen kwamen terecht in een weiland nabij een woning aan de Weteringen 32, op ongeveer 150 meter ten noorden van deze woning en op ongeveer 200 meter ten zuiden van het Overijsselse kanaal. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-141
19 oktober 1944	Veertien bommen geworpen in de onmiddellijke nabijheid van de spoorbrug. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-142

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
28 oktober 1944	Tien bommen geworpen in Colmschate en Weteringen. Twee bommen kwamen terecht op de splitsing van spoorwegen van de lijnen Deventer-Holten en Deventer-Zutphen. Deze splitsing werd totaal vernield. Twee bommen kwamen terecht tegen de spoordijk van de lijn Deventer-Holten op ongeveer 300 meter van bedoelde splitsing. Twee bommen kwamen neer achter de woning van de landbouwer van Voorst tegen de spoordijk, ongeveer 50 meter van de splitsing. Twee bommen kwamen neer tegen de spoordijk ter hoogte van de gemeente woningen, waardoor de rails werd ontzet. Een bom kwam in bouwland achter de woning aan de Braamkolk te Colmschate 50 meter ten zuiden van de spoorlijn Deventer-Zutphen. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-145
26 november 1944	Vliegtuig neergestort in het buurtschap Tjoene. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-147
18 december 1944	V-1 neergekomen tussen de spoorbaan en de rijksweg op een perceel bouwland. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-143
24 december 1944	V-1 neergekomen op ongeveer 100 meter ten noorden van de spoorlijn ter hoogte van de woningen aan de Weteringen 99 en 100. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-150
12 januari 1945	V-1 neergestort te Colmschate. Deze kwam neer op een weiland op 100 meter van een woning aan de Lettele 4 (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-152 en 156
25 februari 1945	V-1 neergestort te Colmschate. Deze kwam neer op een weiland op ongeveer 200 meter ten oosten van een boerderij aan de Colmschate 125. (bron: inventarisnr. 2605)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-2605-154
17 april 1945	Melding van aanwezigheid wapentuig in de Rielerswijk. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-6
18 april 1945	Melding van aanwezigheid een mijn bij de Zandbelterbrug. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-7
21 mei 1945	Melding van landmijnen bij de Kloosterbrug en de Toornemansbrug aan de Schipbeek, en aan de Spanjaardsdijk bij de Zandbelt. (bron: inventarisnr. 1389)	Mogelijk	De Spanjaardsdijk loopt door het analysegebied/onderzoeksgebied	GA-0150-1458-1389-10
29 mei 1945	Melding van een V-1 op het terrein van "Oostermaat". (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-10
28 juni 1945	Melding van de aanwezigheid van handgranaten op het Wechelerveld. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-13
16 juli 1945	Melding van twee niet ontplofte bommen bij "Het Weterman". Ook bevinden zich in de garage op hetzelfde terrein chemische preparaten. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-15

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
13 oktober 1945	Melding van een onontpofte raketbom en granaat aan de Riele 234 en 243 te Schalkhaar; een pantservuist aan de Okkenbroek 28; diverse onontpofte granaten aan de Linde 38; onontpofte granaat aan de Colmschate 89; vijf onontpofte granaten aan de Linde 62a en diverse landmijnen aan de oevers van de Schipbeek. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-21
5 november 1945	Melding van een landmijn in de berm van de Colmschaterenk, links van de weg komende uit de richting van Deventer en een landmijn in het dek van de Swormertorenbrug te Colmschate. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-22
12 maart 1946	Melding van een landmijn bij de Swormertorenbrug te Colmschate, een blindganger en een zware bom bij de spoorlijn Deventer-Zutphen brug over de Schipbeek. Een vijftal raketbommen bij Okkenbroek 19 en een aantal diverse munitie o.a. pantservuist, granaten enz. bij het gemeentehuis te Schalkhaar. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-28
14 mei 1946	Medegedeeld dat waarschijnlijk landmijnen lagen in de singel naast de Schipbeek. Deze singel bestaande uit houtopslag is ongeveer 10 meter breed en ongeveer 250 meter lang. Juist is zij gelegen ongeveer 50 meter ten zuiden van de Schipbeek en met de Schipbeek parallel lopende en ongeveer 100 meter ten westen van de Oxeerstraatweg te Oxe gemeente Diepenveen. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-31
7 december 1947	Melding van een granaat aan de Linde 16. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-53
23 januari 1947	Melding van twee pantservuisten en een granaat aan de Croddendijk. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-55
3 juli 1947	Melding van twee pantservuisten aan de Frieswijk 13. Tevens bevinden zich enige handgranaten en een zichtbare landmijn in een graf, waarin het lijk van een gesneuvelde Duitser heeft gelegen, bij de voormalige school naast de oude begraafplaats te Colmschate. Verder een handgranaat 100 meter ten Oosten van de boerderij aan de Colmschate 112, en een pantservuist in een greppel langs een zijweg naar rechts bij de Raalterweg voorbij de Kranekamp, een pantservuist aan de Peppelerdijk, raketbom bij de begraafplaats in Colmschate, 2 granaten bij Banekaterveld en 1 raketbom in de Ketelerskolk. Dan bevinden zich nog 3 granaten bij Oxe 12 en 2 granaten bij de Oxeerhof (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-57

Datum	Gebeurtenis. Voormalige gemeente Diepenveen. Gemeente Deventer (bron: Stadsarchief en Atheneum bibliotheek Deventer (SAB) Toegang 1458)	Relevant	Motivatie	Documentnummer
27 augustus 1947	Melding van een twaalfal granaten die gevonden zijn achter een huis aan Dorp 26. Verder liggen er nog enkele patronen en een granaat achter het perceel Riele 1a en een aantal granaten in de Oude Schipbeek nabij de grens van Deventer en Diepenveen, aan de Snippeling. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-59
22 januari 1948	Melding van twee bommen in de Weteringen 105. Tevens bevindt zich in het weiland aan de Weteringen 103, op ongeveer 50 meter ten westen van een ander weiland, nog een blindganger. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-75
28 april 1948	In deze gemeente liggen nog een aantal zware vliegtuigbommen. Plaats niet gegeven. (bron: inventarisnr. 1170)	Nee	De locaties kunnen op basis van deze beschrijving niet worden herleid	GA-0150-1458-1170-10
4 augustus 1948	Melding van een handgranaat aan de Colmschate 33 en in de zandweg bij de Bannink op ongeveer 20 meter voor de spoorlijn links. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-82
7 september 1948	Melding van een pantservuist aan de Krane-kamp. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-87
12 oktober 1948	Melding van een mortiergranaat, aan de Raalterweg, bij het lijkenhuisje van de begraafplaats. (bron: inventarisnr. 1389)	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied/onderzoeksgebied	GA-0150-1458-1389-95
11 november 1948	Melding van een drietal granaten bij een woning aan de Lettele 57. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-97
15 november 1948	Melding van 6 a 7 mortiergranaten die zich zouden bevinden in een bos ten oosten van een woning aan de Colmschate 109. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-99
25 februari 1949	Meldingen van granaten aan de adressen Linde 13, Lettele 78 en 4 en bij een zomerhuisje te Colmschate. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-107
21 april 1949	Melding van een bom aan de Weteringen 35c. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-112
9 augustus 1949	Melding van een handgranaat aan de Averloo 26. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-114
3 december 1954	Melding van vier cilinders met gas bij de vleeswarenfabriek. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-116
23 mei 1956	Melding van een granaat bij de openbare school te Frieswijk. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	Frieswijk ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-10
27 juli 1977	Melding van een bom, in een weiland, tegenover een woning aan de Oude Rielerweg 1. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-119
17 november 1982	Melding gedaan van een munitiedepot, welke zou zijn ingegraven nabij de houtwal op het perceel Frieswijkerweg 5 te Schalkhaar. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De Frieswijkerweg 5 ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-125
28 juli 1986	Melding van de vermoedelijke aanwezigheid van twee kisten met granaten. Deze zou zich bevinden aan de Colmschaterstraat 1 te Schalkhaar. (bron: inventarisnr. 1389)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	GA-0150-1458-1389-135

2.6 Nieuwsberichten

2.6.1 AVG collectie

De collectie CE gerelateerde nieuwsberichten in het AVG bedrijfsarchief, alsmede het internet en de oude krantencollectie van de Koninklijke Bibliotheek zijn geraadpleegd. De onderzoeksresultaten zijn in de onderstaande tabel samengevat.

Datum	Gebeurtenis (bron: AVG bedrijfsarchief, internet, Koninklijke Bibliotheek)	Relevant	Motivatie
27 oktober 1982	Granaat doodt verzamelaar. SCHALKHAAR — Een verzamelaar van oude munitie, V. Wiggers (18) uit Schalkhaar, is gisteren gedood toen hij in de schuur achter zijn huis met een elektrische schuurmachine een brisantgranaat van roest wilde ontdoen. Het projectiel uit de Tweede Wereldoorlog ontplofte (bron: Het Vrije Volk d.d. 27 oktober 1982)	Nee	De herkomst van dit CE kan niet worden herleid

2.7 Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD)

2.7.1 Collectie ruimrapporten

De EODD houdt sinds 1970 heeft meldingen van aangetroffen CE bij. Deze meldingen zijn tot 1992 als melding opdracht en ruim rapport (MORA) en na 1992 als uitvoeringsopdracht (UO) gearchiiveerd. AVG heeft het overzicht van relevante MORA's en UO's van Deventer, Diepenveen en Schalkhaar opgevraagd. Er zijn in dit overzicht (mogelijke) meldingen van het analysegebied geregistreerd. Op basis van de locatiebeschrijvingen zijn de ruimrapporten geselecteerd en opgevraagd. Deze documentatie is bestudeerd. De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

MORA / UO	Locatie	Vondst	Relevant	Motivatie
19770323	Wilhelminalaan	1 brisantgranaat van 7,5 cm met schokbuis	Mogelijk	De Koningin Wilhelminalaan loopt door het analysegebied
19800717	Spanjaardsdijk 47	1 contragewicht (schroot)	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19824082	VZA, Frieswijkerweg 5, Schalkhaar	Verkenning voor zoekactie	Nee	De Frieswijkerweg 5 ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19830865	Frieswijkerweg	1 rookgranaat van 25 pponder (leeg)	Mogelijk	De Frieswijkerweg loopt door het analysegebied
19834141	Spanjaardsdijk	1 rookgranaat van 25 pponder (leeg)	Mogelijk	De Spanjaardsdijk loopt door het analysegebied
19841405	Weiland, Raalterweg	1 rookgranaat van 25p onder (leeg)	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
19841568	Spanjaardsdijk 28	2 rookgranaat van 25 pponder (leeg)	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19862158	Spanjaardsdijk 54, Schalkhaar	Granaat niet te vinden, wordt zonodig opnieuw gemeld	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19870683	Spanjaardsdijk, Schalkhaar	1 rookgranaat van 25 pponder (leeg)	Mogelijk	De Spanjaardsdijk loopt door het analysegebied
19871023	Spanjaardsdijk 54, Schalkhaar	2 rookgranaat van 25 pponder verschoten/zonder rookpotten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19871317	Langs Raalterweg	1 rookgranaat van 25ponder met tijdschokbuis no221 serie	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied

MORA / UO	Locatie	Vondst	Relevant	Motivatie
19901492	Koningin Wilhelminalaan 29	2 antitankmijnen zonder omhulsel met restant ontsteker verm. M1A1	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19900709	Café Rest. De Kranenkam, Raalterweg 22(?)	1 handgranaat Mills 36 met ontsteker, 1 brisantgranaat van 2 inch mortier met schokbuis nr 151, 2 patronen .303	Nee	Raalterweg 22 ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19902652	Schalkhaar; Raaltenweg 8 [= Raalterweg 8]	1 rookgranaat van 25ponder (leeg)	Nee	Raalterweg 8 ligt buiten het analysegebied
19910510	Spanjaardsdijk	1 brisantgranaat van 3"mortier met schokbuis no152/162 serie	Mogelijk	De Spanjaardssdijk loopt door het analysegebied
19921312	Spanjaardsedijk t.h.v. 54, Schalkhaar	1 lichtgranaat van 25 ponder met restant tijdschokbuis no. 221 serie verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19921588	Raalterweg	1 rookgranaat van 25 ponder verschoten/leeg	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
19930394	Spanjaardsdijk 63, Schalkhaar	1 rookgranaat van 25 ponder met restant tijdbuis/verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19951076	Raalterweg t.h.v. 47A, Diepenveen	1 brisantgranaat van 5cm mortier met schokbuis WgrZ 38	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19970070	Raalzeweg 47 [= Raalterweg 47]	1 rookpot nr 18 zonder ontsteker, 1 brisantgranaat van 5cm mortier met restant Wgrz/verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19970911	Raalterweg 12, Diepenveen	1 brisantgranaat van 75 mm zonder ontsteker/verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19991750	Landgoed van Friesdijk	1 rookgranaat van 2 inch mortier niet verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
19992264	Raalterweg	Assistentie politie bij zoektocht moordwapen	Nee	Het wapen is afkomstig van een oorlogs delict
19991348	Spanjaardsdijk 52a	1 handgranaat Mills 36 zonder beugel	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
20000140	Raalterweg (bij Crematorium)	1 brisantgranaat van 3,7"met ontsteker no207/208 verschoten	Mogelijk	In het westelijke gedeelte van het analysegebied ligt een begraafplaats aan de Raalterweg
20002063	Spanjaarddijk 51	1 rookgranaat van 25ponder met restant ontstekere nr 221/verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
20020891	Raalteweg 8 [= Raalterweg 8] Schalkhaar	1 rookgranaat van 25ponder met restant tijdschokbuis 221 (verschoten)	Nee	Raalterweg 8 ligt buiten het analysegebied
20021660	Kon Wilhelminalaan, Schalkhaar	Explosief niet te vinden	Mogelijk	De Wilhelminalaan loopt door het analysegebied
20030403	Spanjaardsdijk	1 lichtgranaat van 25 ponder met restant tijdschokbuis no. 221 verschoten	Mogelijk	De Spanjaardssdijk loopt door het analysegebied

MORA / UO	Locatie	Vondst	Relevant	Motivatie
20032042	Raalterweg	1 brisantgranaat van 3,7 inch met mechanische tijdbuis 208	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
20032060	Raalterweg	1 rookgranaat van 25 pponder met restant schokbuis	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
20040818	Spanjaardsdijk 76	1 rookgranaat van 25 pponder met restant tijdschokbuis no221/verschoten	Nee	Deze locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
20050413	Achter begraafplaats a/d Raalterweg	1 rookgranaatlichaam van 25 pponder met restant tijdschokbuis no. 221	Mogelijk	In het westelijke gedeelte van het analysegebied ligt een begraafplaats aan de Raalterweg
20060053	Begraafplaats aan de Raalterweg	1 brisantgranaat van 3,7" met restant mechanische tijdbuis 207/208 serie, 2 brisantgranaat van 20mm verschoten, 9 kkm diverse	Mogelijk	In het westelijke gedeelte van het analysegebied ligt een begraafplaats aan de Raalterweg
20060296	Raalterweg nabij begraafplaats	1 rookgranaat van 25 pponder met restant ontsteker verschoten, 1 gevechtsskop van 60lbs SAP van 3 inch raket verschoten	Mogelijk	In het westelijke gedeelte van het analysegebied ligt een begraafplaats aan de Raalterweg
20060543	Raalterweg te Deventer	1 pantserbrandgranaat van 2cm verschoten, ca 8 kkm, ca 5 schroot	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
20060917	Raalterweg, Deventer	1 brisantgranaat van 3,7 inch met restant ontsteker verschoten	Mogelijk	De Raalterweg loopt door het analysegebied
20061354	Koningin Wilhelminalaan t.h.v. de school	1 rookgranaat van 25 pponder met restant ontsteker/verschoten	Nee	De locatie van de school is niet bekend

2.8 Collectie mijnenskaarten

De collectie mijneveldkaarten van de EODD is in kader van het vooronderzoek geraadpleegd. Dit geldt ook voor de collectie mijneveld leg- en ruimrapporten. Er lagen geen gedocumenteerde mijnevelden in het analysegebied.

2.9 Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH)

Het NIMH in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland vanaf de Tachtigjarige Oorlog tot heden. In dit archief is een groot aantal collecties met betrekking tot de landmacht, luchtmacht en marine ondergebracht.

2.9.1 Collectie Duitse verdedigingswerken

De collectie 'Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog / rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan Bureau Inlichtingen Londen', ook wel bekend als de 575-serie, is opgebouwd uit inlichtingenrapporten, plattegronden en verordeningen van zowel de Duitse bezettingsmacht als van het verzet / Bureau Inlichtingen te Londen. Deze zes meter lange collectie bestaat onder andere uit afwikkelingen van de Genie, inlichtingen van de illegaliteit, kaarten van inundaties, de waterstaatkundige situatie, gegevens betreffende Duitse mijnevelden, Britse en Duitse kaarten, telegrammen en Duitse voorschriften. Er wordt in de geraadpleegde inventarisnummers geen melding gemaakt van Schalkhaar.

2.10 Provinciaal archief / Historisch Centrum Overijssel

2.10.1 Militair Gezag

Het Militair Gezag Overijssel was verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van in 1945 bevrijde delen van Nederland.

Bij het Provinciaal Archief/ het Historisch Centrum Overijssel te Zwolle zijn de volgende inventarisnummers geraadpleegd:

0397 Archief van de Militaire Commissaris van Overijssel te Zwolle, 1945 – 1946 (Historisch Centrum Overijssel te Zwolle)	Periode
14 - Algemene correspondentie waaronder enkele processen-verbaal van neergeschoten geallieerde vliegtuigen en begraven geallieerde militairen	Geen datumvermelding
88 - Instructies en correspondentie betreffende mijnen- en munitieopruiming, benevens een proces-verbaal van een ongeval met 53 personen gedood of gewond te Oldenzaal	Geen datumvermelding

400.7 Archief van de Districts Militaire Commissaris van Zwolle te Zwolle, 1945 (Historisch Centrum Overijssel te Zwolle)	Periode
33 - Aangifte van mijnevelden met correspondentie inzake de opruiming van mijnen	Geen datumvermelding

0025.2 Provinciaal Bestuur van Overijssel	Periode
8925 Stukken betreffende de verplichte inlevering van vuurwapenen en munitie door de burgerbevolking	1940-1942

0652 Stichting Collectie Zwolle 1940-1945	Periode
774 'Operation Plunder', verslag over de verrichtingen van Le Regiment de la Chaudière, waaronder de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945 mei 31.	1945
775 'War diary' van Le Regiment de la Chaudière van april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
776 'War diary' van The 7th Canadian Infantry Brigade van 10-18 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
777 'War diary' van The 1st Canadian Scottish Regiment van 11-20 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945

0652 Stichting Collectie Zwolle 1940-1945	Periode
778 'War diary' van The Regina Rifle Regiment van 10-14 april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
779 'War diary' van The 3th Canadian Infantry Division infanterie van april 1945, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
780 Fragment uit '1st. Northamptonshire Yeomanry in Northwest Europe', door R.F. Neville, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1945.	1945
781 Fragment uit 'Ready For The Fray (Deas Gu Cath). The History of The Canadian Scottish Regiment (Princess Mary's) 1920-1995', door R.H.Roy, met een verslag van de bevrijding van Zwolle en andere Overijsselse plaatsen, 1958.	1945

Er wordt in de geraadpleegde documenten mogelijk melding gemaakt van het analysegebied.

Datum	Gebeurtenis (bron: Historisch Centrum Overijssel)	Relevant	Motivatie
2 augustus 1945	Geruime tijd geleden heeft zich in de gemeente Diepenveen een ongeval voorgedaan met munitie – de locatie wordt niet in het document genoemd (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er wordt geen locatie genoemd
30 juni 1945	Landmijnen etc. gelegen in o.a. de gemeente Diepenveen (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er worden geen specifieke locaties genoemd
20 juli 1945	Melding dat er van o.a. de gemeente Diepenveen een opgave van aanwezige mijnevelden of gevaar opleverende projectielen is gedaan op 20 juli j.l. (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er worden geen specifieke locaties genoemd
30 juli 1945	Westenbergkazerne. Overal op het terrein, alsmede in de onafgesloten barakken, lag ontzettend veel munitie en wapens of delen daarvan (bron: inventarisnr. 88)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
4 augustus 1945	Opgave CE Diepenveen. Nabij Toornemansbrug, nabij Kloosterbrug, aan de Spanjaardsdijk bij de Zandbelt bij woning J. Vosman Oxe, bij de Zandbelterbrug (over het kanaal), op het landgoed "de Bannink". Inlichtingen bij jachttopziener A. Wassink. In de waterleiding bij fabriek Stegeman Tjoene, bom. Idem in de venen aan de spoorlijn Deventer-Holten. Bij Huizen Molenenk bom. Bij Huize De Hoek Frieswijk bom. Op het terrein Huize Oostermaat V1. Inlichtingen J. Heuvink, jachttopziener (bron: inventarisnr. 88)	Mogelijk	De Spanjaardsdijk loopt door het analysegebied/onderzoekgebied
4 augustus 1945	Opgave ligging bommen, projectielen etc. Diepenveen. In de waterleiding bij de fabriek Stegeman, Tjoene, bom. In de venen aan de spoorlijn Deventer-Holten, bom. Bij Huize Molenenk, bom. Bij Huize De Hoek, Frieswijk, bom. Op terrein Huize "Oostermaat", V1. Inlichtingen J. Heuvink, jachttopziener (bron: inventarisnr. 88)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied
5-11 augustus 1945	2 raketbommen uitgegraven te Diepenveen (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er worden geen specifieke locaties genoemd
7 augustus 1945	Er werden reeds eerdere (CE) gegevens van o.a. Diepenveen ter hand gesteld (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er worden geen specifieke locaties genoemd
13-18 augustus 1945	Dinsdag: 2 bommen te Diepenveen opgegruimd (bron: inventarisnr. 88)	Nee	Er worden geen specifieke locaties genoemd

2.11 Nationaal archief

2.11.1 Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen

In het archief van de Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, periode 1937-1946, zijn meldingen en processen-verbaal van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten opgenomen. Het betreft gegevens betreffende de luchtoorlog. De in dit archief aanwezige bronnen bevatten informatie over onder andere bombardementen, noodafworpen en vliegtuigbeschietingen. Het navolgende inventarisnummer is geraadpleegd.

2.04.53.15. Archief van het Ministerie van Binnenlandse Zaken: Inspectie Bescherming Bevolking tegen Luchtaanvallen, 1937-1946. Nationaal Archief 's-Gravenhage	Inventarisnummer
Meldingen en processen -verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde Luchtactiviteiten. Provincie Overijssel	73

Er wordt in het geraadpleegde inventarisnummer geen melding gemaakt van de voormalige gemeente Diepenveen / het analysegebied.

2.12 Semi Statische Archiefdiensten Ministerie van Defensie (SSA)

Het SSA in Rijswijk beheert de archieven van het Ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. In dit archief zijn bronnen met betrekking tot naoorlogse CE-ruiming door de Mijn- en Munitie Opruimingsdienst en de Mijn Opruimings Dienst ondergebracht. Het betreft documenten uit de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog: een periode waarin er nog grote aantallen CE in Nederland aanwezig waren.

2.12.1 Archief Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947

De MMOD en de MOD waren na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten CE. Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimrapporten betreffende locaties binnen Nederlandse gemeenten waar CE aanwezig waren. De onderzoeksresultaten zijn in de hierop volgende tabel samengevat:

Datum	Gebeurtenis (bron: Semi Statische Archiefdiensten, voormalige gemeente Diepenveen)	Relevant	Motivatie
28 mei 1945	Buurtschap Tjoene. Niet geëxplodeerde bom nabij Huize De Hoek. Sectie B No. 1216 [sectienr. slecht leesbaar]	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
28 mei 1945	Te buurtschap Borgele in de waterleiding bij fabriek Stegeman, sectie B. nos. 610 en 1342 bevindt zich een niet geëxplodeerde bom	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
29 mei 1945	Buurtschap Lettele. Terrein Oostermaat. Sectie E no. 723. V1 aanwezig	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
8 juni 1945	Lettele. V1 vermoedelijk aanwezig te sectie E no. 723. Terrein Oostermaat	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
13 juni 1945	Begeleidend schrijven formulier voor aangifte van mijnenvelden of gevaar opleverende projectielen	Nee	De locaties kunnen op basis van deze beschrijving niet worden herleid
13 oktober 1945	Schalkhaar Riele 243 niet ontplofte raketbom nabij de boerderij. Schalkhaar Riele 234 niet ontplofte granaat in weiland nabij boerderij. Okkenbroek 28 Panzerfaust. Schalkhaar Linde 38 diverse niet ontplofte granaten in weiland	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: Semi Statische Archief-diensten, voormalige gemeente Diepenveen)	Relevant	Motivatie
	nabij de boerderij. Colmschate 89 niet ontplofte granaat bij de gemeentewoningen. Linde 62a vijf niet ontplofte granaten in het bos nabij perceel Linde 62a. Oevers van de Schipbeek diverse landmijnen		
5 november 1945	In de berm van de Colmschaterenk bevindt zich vermoedelijk een landmijn. Komende van de richting Deventer is de ligging links van de weg	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
15 november 1945	In het dek van de Swormertorenbrug te Colmschate bevindt zich een landmijn. Waarschijnlijk bevinden zich in de omgeving nog meerdere mijnen	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
21 november 1945	Opgave mijnen. Begeleidend schrijven opgave van de burgemeester van Diepenveen d.d. 15 november 1945	Nee	De locaties kunnen op basis van deze beschrijving niet worden herleid
9 mei 1946	Tuin gemeentehuis diverse springstoffen. Dek Swormertorenbrug landmijn. Riele 243 W. Wiggers niet ontplofte raketbom. Linde 38 diverse niet ontplofte granaten in weiland nabij boerderij. Linde 62a vijf niet ontplofte granaten. Oevers van de schipbeek diverse landmijnen. Ikkingweg bij Egberts vier bommen begraven. Spoorbrug Deventer-Zutphen nabij Schipbeek bom van 250 kilo. Magazijn gem. werken Schalkhaar drie kisten met patronen opgeborgen. Twijgwaard van Koolhof aan de Zandbelt raketbom, bosch van Brilleman te Okkenbroek diversen munitie. A. Wassink in Lettele diversen munitie. G. van Oldeniel te Lettele niet ontplofte granaten. In het bos van Brinkgreven achter de boerderij van Wichink-Kruit nabij de zandbelt – mortieren.	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied
21 mei 1946	Opgave omtrent munitie en mijnen – er worden in het document geen locaties genoemd	Nee	De locaties kunnen op basis van dit document niet worden herleid
21 mei 1946	In de gemeente Diepenveen bevindt zich nog een vrij grote hoeveelheid munitie. Van een gedeelte daarvan is kennis gegeven in een schrijven d.d. 4 maart 1946. De plaatsaanduiding waar zich de munitie bevindt, is op de bijgaande lijst aangegeven. Werkzaamheden aan bijv. de Schipbeek kunnen niet worden uitgevoerd voor vaststaat dat hier geen landmijnen aanwezig zijn	Nee	De locaties kunnen op basis van dit document niet worden herleid
21 mei 1946	Dek Swormertorenbrug landmijn. Oever van de Schipbeek diverse landmijnen. De punten 1, 3 t/m 5, 7 t/m 15 betreft diverse springstoffen, granaten, bommen enz.	Nee	De locaties kunnen op basis van dit document niet worden herleid of hebben geen betrekking op het analysegebied
23 juli 1946 / 16 oktober 1946	De burgemeester van de gemeente Diepenveen verklaart dat, voor zover hem bekend, momenteel geen explosieve stoffen of enigerlei munitie in zijn gemeente aanwezig is	Nee	Geen CE indicatie
15 juli 1947	De secretaris van de gemeente Diepenveen verklaart dat, voor zover hem bekend, al de zich in Diepenveen bevindende munitie en projectielen door de Mijnproumingsdienst zijn opgeruimd	Nee	Geen CE indicatie
18 oktober 1946	De in uw schrijven genoemde objecten zijn op mijnen onderzocht. Er werd niets gevonden	Nee	Geen CE indicatie

2.13 Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD)

Het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies houdt zich bezig met de bestudering van de Eerste en Tweede Wereldoorlog, de Holocaust en hedendaagse genociden. In het archief te Amsterdam is een uitgebreide collectie oorlogsdagboeken en boeken ondergebracht. Dit archief bevat daarnaast een groot aantal foto's uit de Tweede Wereldoorlog.

2.13.1 Collecties Departement van Justitie en Generalkommissariat für das Sicherheitswesen

Bij het NIOD zijn de onderstaande twee collecties geraadpleegd:

- Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k)
- Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077)

De onderstaande geraadpleegde inventarisnummers bevatten wel/geen informatie met betrekking tot de voormalige gemeente Diepenveen.

Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k), NIOD	Inventarisnummer
Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontploffte explosieven, 23 juni 1943 – 28 april 1944.	180
Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten.	181-185
Meldingen van verschillende gemeenten betreffende ongevallen, beschietingen, bombardementen en het afwerpen van (lege) benzinetanks door vliegtuigen.	186
Telexberichten inzake meldingen van neergestorte geallieerde bommenwerpers, 20 – 24 februari 1944.	328
Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 – 31 maart 1945.	329
Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 – 31 maart 1945.	331
Proces-verbaal van de luchtbeschermingsleider inzake schade door luchtaanvallen door de geallieerden en afweergeschut van de Duitsers, 3 februari 1944.	477
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 – 6 februari 1945.	493
Stukken betreffende het instellen van een onderzoek inzake het bombardement op 14 oktober, 17 oktober 1944.	624
Rapporten van de onderluitenant van de Marechaussee F. Meems inzake het vinden van benzinetanks, die uit een vliegtuig waren geworpen, alsmede de inslag van een granaat, 20 januari – 20 maart 1944.	642

Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077), NIOD	Inventarisnummer
Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943.	1759

De onderzoeksresultaten zijn als volgt:

Datum	Gebeurtenis (bron: NIOD)	Relevant	Motivatie
19 september 1944	Om 18:00 uur zijn twee Duitse jachtvliegtuigen brandend neergestort in een weiland in de buurtschap Weteringen en in een weiland in de buurtschap Kolmsgate (bron: 216k-188)	Nee	De locaties liggen buiten de begrenzing van het analysegebied
19 september 1944	Om 19:15 uur is in een weiland nabij perceel No. 23 in buurtschap Lettele een Duits jachtvliegtuig brandend neergestort (bron: 216k-188)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied
7 oktober 1944	Duitse militaire trein op het baanvak Deventer-Holten ter hoogte van de boerderij van Jansen beschoten.	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied

Datum	Gebeurtenis (bron: NIOD)	Relevant	Motivatie
28 oktober 1944	Locomotief zwaar beschadigd. Glas- en dakschade aan de boerderijen Weteringen 103 en 108 (bron: 216k-186) Om 9:30 uur zijn negen brisantbommen (licht kaliber) afgeworpen waarvan er een niet is geëxplodeerd in buurtschap Colmschate op de splitsing van de spoorbaan Deventer-Almelo en Deventer-Zutphen. Deze spoorwegsplitsing is totaal vernield (bron: 216k-186)	Nee	De locatie ligt buiten de begrenzing van het analysegebied

2.14 The National Archives Londen

The National Archives in Kew (Londen) is het officiële nationale archief van het Verenigd Koninkrijk. Er liggen hier gevechtsverslagen van Britse eenheden die op Nederlands grondgebied strijd hebben geleverd. In The National Archives zijn, afgezien van deze War Diaries, ook o.a. de logboeken van geallieerde luchtmachteenheden ondergebracht.

Vliegtuigen van de 2nd Tactical Air Force (2nd TAF) gaven tactische luchtsteun aan geallieerde gevechtseenheden. De geallieerde duikbommenwerpers vielen o.a. vijandelijke stellingen, tanks, treinen en hoofdkwartieren aan. De volgende Daily Logs van de 2nd Tactical Air Force zijn geraadpleegd:

Daily Logs 2 nd Tactical Air Force. The National Archives Londen	Inventarisnummer
2 nd Tactical Air Force: Daily Log: Sept.-Oct. 1944	Air 37/715
2 nd Tactical Air Force: Daily Log: Nov.-Dec. 1944	Air 37/716
2 nd Tactical Air Force: Daily Log: Jan.-Feb. 1945	Air 37/717
2 nd Tactical Air Force: Daily Log: Mar.-May. 1945	Air 37/718

De volgende vermelding is in de geraadpleegde bronnen aangetroffen:

Datum	Gebeurtenis (bron: Air 37/715 t/m Air 37/718)	Relevant	Motivatie
7 april 1945	Sheet 2976. Support Targets. Active guns at Z.9310. 31 R/P into pits ARTA. D/H on West pit.	Nee	Het analysegebied ligt buiten deze kaartvierkant

AVG heeft daarnaast de War Diary van het 27th Canadian Armoured Regiment geraadpleegd. Hier wordt melding gemaakt van de volgende gebeurtenis:

Datum	Gebeurtenis (bron: War Diary 27. C.A.R. - Sherbrooke Fus. Regt.)	Relevant	Motivatie
10 april 1945	At 0800 hrs the enemy attacked 1 C SCOT R from th NW with approx 75 inf and 3 tks. One tk was knocked out and a hit scored on another by 2 tp of B Sqn who had spent the night with the 1 C SCOT R and the attack was beaten off with approx. 35 enemy killed.	Mogelijk	Uit een kaart uit het boek Ready fort he fray blijkt dat de aanval via het analysegebied werd uitgevoerd

21 April 1945

K57875
Name: Cpl (A/sgt) MINNIS, A.R.

Recommended for: DCM

Citation:

On 10 April 1945 at SCHALKHAAR, Holland, K57875 Corporal (A/Sergeant) Alfred Robertson MINNIS, Support Company, 1st Battalion, The Canadian Scottish Regiment, displayed great courage and keen leadership. The Carrier Platoon had been detailed to protect the right flank of the Battalion as they went forward to their objective. A/sgt MINNIS' section was placed on the right flank of the area, and was isolated owing to the rapid advance of the Battalion. At the time of taking the post, the mist was very heavy and the time was first light. He put his Bren guns in position, and as the mist broke and the day progressed he noticed movement to his right flank. On closer examination, he found the movement to be enemy in some force, supported by tanks. Realizing that his position was known to the enemy he proceeded to take cover with Bren fire. These tanks fired approximately 10 or 12. Then the enemy opened fire with SPs and made a direct hit on the building the carrier section was in, wounding three men and killing the Corporal. He still continued to blast the enemy with automatic fire, by which time the rest of the carrier sections were giving fire support, enabling him to evacuate his command. He then managed to get 5" mortar support called down very effectively, which we found after had been done so efficiently and effectively that it took a toll of 10 enemy. Twenty of the enemy were also trapped in a communication trench by him and the remainder of his section. This NCO displayed great courage and exceptional leadership, and his actions inspired his men to ward off a counter-attack. It is men such as these that make the Canadian Army the smooth-working machine that it is in action. He is highly deserving of an award for gallantry and devotion.

Afb. 11.- Canadese beschrijving van de gevechten bij Schalkhaar.

Counter-Attack at SCHALKHAAR

At dawn on 10 April, we crossed the MIJKANAAL to take up a position on the open flank of the Battalion which had crossed the night before. It was a misty morning and the visibility was very poor.

I was detailed to get No 3 Section of the Carriers into a position to cover a Y on the main road on the outskirts of SCHALKHAAR. The only position we could do this from was a house about 100 yds from the Y. This gave us cover for our machines and we had an excellent view of the country around us. After we got our Brens into position, we proceeded to make our breakfast. We had no sooner started when we heard several shots. We learned later that these had been fired at the Mortars who were set up behind us. We thought there was a sniper around so I went upstairs to see if I could spot anything. I saw troops moving along a hedge about 100yds to our right. The visibility was so poor that I took these to be our own troops so we held our fire. They passed on down the trench which led by a house on our right front and led on to the Y. Some of the troops went behind the house and the rest went to the Y, they were very bold and wandered around as if they didn't have a care in the world. Just then the sun broke through and we could see them clearly; some were carrying Bazookas. We were sure then that they were Jerries and we opened up with all we had. They jumped into the ditch and started crawling away from us. We pinned them down and I got the Mortar Detachment to fire on them. It wasn't long until the white flag was raised and we got 23 Prisoners out of the bunch.

We used a Piat on the house to the front of us but there weren't any more Jerries there. We saw a bunch over to the left and when we pinned them down they put up a white flag: but they dispersed when we quit firing. About an hour later we spotted a bunch of Jerries forming up on the edge of the woods about 600 yds in front of us. They had three tanks with them. The troops started moving down the ditch on the far side of the road so we opened up on them and the Mortars laid down a barrage. They moved back into the wood again. Just then, four Shermans came up on our right and started firing on some buildings on our right front. I contacted the Troop Commander and told him about the enemy tanks in the wood. He brought one tank onto the road and fired on the Jerry tank which we could see plainly. This drew fire and our house was hit three times; one shot came through the front window and exploded in the room. Cpl Cherry (LM) was killed and Ptes Hards, Williamson and McDonald and Cpl Edwards were wounded. We managed to get them out through the back of the house to one of our machines. Then we moved across the road and No 4 Section came up to reinforce our position.

Members of No 3 Section: /sgt Minnis, AR
 Cpl Cherry, FA (LM)
 Pte Roussain, LF Pte Thornley, H
 Pte McDonald, D Pte Williamson, KD
 Pte Johnstone, W Pte Hards, JJ
 Pte Brodawicz, M Pte Kish, AW

/sgt Minnis AR (Section Comd).

Afb. 12.- Canadese beschrijving van de gevechten bij Schalkhaar.

3 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

3.1 Inleiding en tabel chronologie

AVG heeft op basis van de gegevens in hoofdstuk 2 een overzicht van relevante gebeurtenissen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog opgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van alle op het moment van opstellen beschikbare bronnen. Deze gegevens zijn chronologisch in een tabel verwerkt. De in deze tabel verwerkte nummering correspondeert met de in de feitenkaart verwerkte feiten en in de bodembelastingkaart afgebakende verdachte gebieden (indien van toepassing).

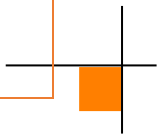
1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
9 oktober 1943	Melding van een hevige brand, aan de Spanjaardsdijk, dat veroorzaakt is door het vallen van een brandbom. In een weiland met vruchtbomen, aan de Weteringen 98 is er een andere bom gevonden die voor het grootste gedeelte in de grond stak.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Diepenveen	Nee, de Spanjaardsdijk is een lange weg. Uit de beschrijving kan niet worden afgeleid of het de Spanjaardsdijk in het analysegebied betreft	1 (indicatief)	--
1944	Eind 1943 [=1944] moest iedereen tussen de 15 en 65 jaar zich melden om te werk worden gesteld voor graafwerkzaamheden. Dit ten behoeve van het maken van verdedigingswerken. Dit om de oprukkende Canadezen te verhinderen om Deventer te bezetten. De te graven werken liepen van Weteringen, Schalkhaar, kazerne, exercitieveld, Steenbruggen naar Diepenveen en via de Platvoet naar Olst (p.21)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Ja, luchtfoto's bevestigen de aanleg van verdedigingswerken zoals stellingen, wapenopstellingen en loopgraven	--	--
Geen datum	Aan de Raalterweg ter hoogte van het kerkhof stond Duits luchtdoelgeschut (foto van 8,8 cm geschut) (p.152)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Nee, de locatie van deze luchtafweerstand is bekend, deze lag buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied	--	--
15 maart 1945	Stellingen, wapenopstellingen en loopgraven waargenomen in het onderzoeksgebied	2.4.2	Universiteit Wageningen, afd. Speciale Collecties	Ja, deze objecten zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.	3 Wapenopstellingen, 4 stellingen, 5 loopgraven	B1 Loopgraven met of zonder wapenopstellingen, B2 stelling
15 maart 1945	Drie bomkraters nabij de de Zand wetering/Kon. Wilhelminalaan	2.4.2	Universiteit Wageningen, afd. Speciale Collecties	Ja, bomkraters zijn, conform de WSCS-OCE, verdacht op CE.	7	B3

¹ FK = Feitenkaart

² CE BBK = CE Bodembelastingkaart

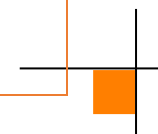
1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
April 1945	De artillerie kwam vanuit Epse richting Deventer en Schalkhaar. Er werden gaten in de daken geschoten en boerderijen werden in brand geschoten (p.47)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Nee, de locaties waar op is gevuld is te globaal en niet herleidbaar	--	--
9 april 1945	Canadees artillerie bombardement vanuit Gorssel op de dorpskom van Schalkhaar (p.18)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Nee, de "oude" dorpskern van Schalkhaar ligt buiten de begrenzing van het analysegebied	--	--
10 april 1945	Zondagmiddag is Schalkhaar 1,5 uur lang beschoten en gebombardeerd (p.181)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Mogelijk, het analysegebied ligt in de omgeving van Schalkhaar en het betreft dezelfde dag als de Duitse tegenaanval	--	--
10 april 1945	At 0800 hrs the enemy attacked 1 1 C SCOT R from th NW with approx 75 inf and 3 tks. One tk was knocked out and a hit scored on another by 2 tp of B Sqn who had spent the night with the 1 C SCOT R and the attack was beaten off with approx. 35 enemy killed.	2.14	The National Archives Londen, Daily Logs, War Diary 2 C.A.R.	Ja, in combinatie met andere bronnen is vastgesteld dat deze Duitse aanval thv. de kruising van de Spanjaardsdijk en de Frieswijkerweg heeft plaatsgevonden. Het gebied wat heeft geleden onder beschietingen en grondgevechten wordt, conform de WSCS-OCE, situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
10 april 1945	Duitse tegenaanval, maar deze werd door de 3 Bren carriers afgeslagen. Toen de Canadese mortiergroep de Duitsers onder vuur nam, gaven deze zich over. Kort daarna verschenen drie Duitse tanks en voetsoldaten. Met steun van de mortieren en tanks wisten de Canadezen de aanval af te slaan	2.2.3	B. Vermeulen, Het begraven oorlogsverleden van Deventer Een archeologisch verwachtingsmodel voor sporen uit de Tweede Wereldoorlog, p. 26	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
10 april 1945	The Canadian Scottish led the way, capturing the nearby village of Schalkhaar without difficulty. When three German tanks appeared on the morning of the 10th one was quickly destroyed and the others put to flight by 'B' Squadron of the 27th Armoured Regiment.	2.2.3	AVG bedrijfsarchief, herkomst onbekend	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
10 april 1945	On 10 April 1945, at Schalkhaar Holland, the carrier platoon of the 1st Battalion, The Canadian Scottish Regiment, was detailed to protect the right flank of the battalion on the advance to the objective...the movement proved to be enemy in some force supported by tanks...The enemy then opened fire with its tanks...Sergeant Minnis was able to get support from the 3 inch mortars...twenty-three of the enemy were trapped in a communication trench by our fire	2.2.3	T. Robert Fowler, Valour in the Victory Campaign. The 3rd Canadian Infantry Division Gallantry Decorations 1945, p. 158	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
10 april 1945	Duitse tegenaanval met drie tanks en infanterie te Schalkhaar, maar dit werd geen offensief succes dankzij B Squadron van 27th Canadian Armoured Regiment. Eén tank werd tijdens de gevechten vernietigd	2.2.3	AVG Explosieven Opsporing Nederland, Vooronderzoek Deventer Gooiermars, p. 15	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
10 april 1945	De Canadian Scottish rukte op via de Colmschaterstraatweg en bereikte Schalkhaar zonder noemenswaardige tegenstand. Op de ochtend van de 10de april verschenen drie Duitse tanks. Eén werd er direct vernietigd, de andere twee werden op de vlucht gejaagd door het B squadron van the 27th Armoured Regiment	2.2.3	H. Roest, Overijssel bevrijd, p. 132	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
10 april 1945	While these events were happening near the asylum between Deventer and Schalkhaar, a section of carriers commanded by Sgt. A. R. Minnis was taking up a position north of the	2.2.3	R.H. Roy, Ready for the fray, p. 408 e.v.	Ja, het CE verdachte gebied is situationeel afgebakend. Uit het kaartje in dit boek blijkt	2 (indicatief)	B4

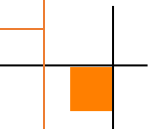

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
	<p>village as part of the carrier platoon's task to protect the northern flank of the battalion. To cover the fork on the road leading from the north into Schalkhaar, Sgt. Minnis had his carriers take up a position close to a house about 100 yards from the "Y" in the main road a site which enabled him to conceal his carriers yet promised an excellent field of observation and fire for his Bren guns. The guns were in position...they heard a couple of shots which, they learned later, had been fired at a mortar detachment a short distance behind them...The troops were Germans, and heavily armed. The three Bren guns opened fire immediately. Those of the enemy who were both lucky and quick enough leaped into a ditch and tried to crawl away but the Bren gunners pinned them down and the nearby mortar detachment, happy of the opportunity, lobbed some bombs into their midst... but there were more Germans in the vicinity. One of the men used a Piat on a house close to the section's position but no enemy were inside. Then, about an hour later, this aggressive group observed a number of enemy troops, supported by three tanks, forming up at the edge of the woods about 500 yards in front of them. This serious turn of events did not dismay the somewhat isolated carrier men. Very shortly the German infantry began moving down the ditch on the far side of the road and once again the section, again supported by the mortars,</p>			<p>duidelijk dat de Duitse aanval door het analysegebied (oostzijde) werd uitgevoerd, een van de twee pijlen van de aanvalsspitsen loopt direct langs het onderzoeksgebied</p>		

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
	opened up a rapid fire with all their weapons, forcing the attackers to withdraw into the woods. At this point, Sgt. Minnis continues: just then four Shermans [tanks] came up on our right and started firing on some buildings on our right front. I contacted the Troop Commander and told him about the enemy tanks in the wood. He brought one tank onto the road and fired on the Jerry tank which we could see plainly. This drew fire and our house was hit three times; one shot came through the front window and exploded in the room...This entire action lasted under two hours... some two dozen [enemies] were captured and as many killed or wounded					
1945	Twee gesneuvelde Canadezen lagen op de hoek Spanjaardsdijk/Frieswijkerweg. Meestal lagen de lichamen onder een laken (p.46)	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Ja, in combinatie met andere bronnen is vastgesteld dat deze Duitse aanval thv. de kruising van de Spanjaardsdijk en de Frieswijkerweg heeft plaatsgevonden. Het gebied wat heeft geleden onder beschietingen en grondgevechten wordt, conform de WSCS-OCE, situationeel afgebakend	2 (indicatief)	B4
1945	Direct na de bevrijding zijn er bij een mitrailleursoestel dat stond opgesteld in het weiland tussen de wetering en de Spanjaardsdijk een paar Duitse soldaten	2.2.3	R. Brouwer e.a., 'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd	Ja, luchtfoto's bevestigen de aanwezigheid van wapenopstellingen	3	B1

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
	omgekomen. Deze gesneuvelde militairen zijn toen in een noodgraf begraven (p.225)					
21 mei 1945	Melding van landmijnen bij de Kloosterbrug en de Toornemansbrug aan de Schipbeek, en aan de Spanjaardsdijk bij de Zandbelt.	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Diepenveen	Nee, de locatie van de Zandbelt is niet bekend. Derhalve kan niet worden bepaald of er hier sprake is van het analysegebied	--	--
4 augustus 1945	Opgave CE Diepenveen. O.a. aan de Spanjaardsdijk bij de Zandbelt bij woning J. Vosman Oxe	2.10.1	Militair Gezag Overijssel, Historisch Centrum Overijssel te Zwolle	Nee, niet bekend is waar exact aan de Spanjaardsdijk dit CE lag	--	--
12 oktober 1948	Melding van een mortiergranaat, aan de Raalterweg, bij het lijkenhuisje van de begraafplaats	2.5.1	Gemeentearchief voormalige gemeente Diepenveen	Ja, er ligt een begraafplaats in het westelijk deel van het analysegebied, aan de Raalterweg. De exacte locatie van het lijkenhuisje is niet bekend	6	--
1977	Wilhelminalaan UO nr. 19770323	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1983	Frieswijkerweg UO nr. 19830865		EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1983	Spanjaardsdijk UO nr. 19834141	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1983	Frieswijkerweg UO nr. 19830865	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1984	Weiland, Raalterweg UO nr. 19841405	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1987	Spanjaardsdijk, Schalkhaar UO nr. 19870683	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1987	Langs Raalterweg UO nr. 19871317	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2006	Raalterweg nabij begraafplaats UO nr. 20060296	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Ja, de begraafplaats is een duidelijke indicatie welke CE's kunnen worden aangetroffen in de	UO nr.	B5

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
				directe omgeving van de Raalterweg.		
1990	Schalkhaar Raaltenweg 8 UO nr. 19902652	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, locatie ligt buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied	UO nr.	--
1991	Spanjaardsdijk UO nr. 19910510	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1992	Raalterweg UO nr. 19921588	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
1995	Wilhelminalaan UO nr. 19951412	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2000	Raalterweg (bij Crematorium) UO nr. 20000140	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Ja, deze UO is een duidelijke indicatie welke CE's kunnen worden aangetroffen in de directe omgeving van de Raalterweg	UO nr.	B5
2002	Raalteweg 8 [= Raalterweg 8] Schalkhaar UO nr. 20020891	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, locatie ligt buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied	UO nr.	--
2002	Kon Wilhelminalaan, Schalkhaar UO nr. 20021660	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2003	Spanjaardsdijk UO nr. 20030403	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2003	Raalterweg UO nr. 20032042	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2003	Raalterweg UO nr. 20032060	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2004	Spanjaardsdijk UO nr. 20040353	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2005	Achter begraafplaats a/d Raalterweg UO nr. 20050413	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Ja, deze UO is een duidelijke indicatie welke CE's kunnen worden aangetroffen in de directe	UO nr.	B5

1940-1945, naoorlogse ruimingen						
Datum	Gebeurtenis	Hoofdstuk	Bron	Bruikbaar t.b.v. afbakening	Nr . FK ¹	Nr .CE BBK ²
				omgeving van de Raalterweg		
2006	Begraafplaats aan de Raalterweg UO nr. 20060053	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Ja, deze UO is een duidelijke indicatie welke CE's kunnen worden aangetroffen in de directe omgeving van de Raalterweg	UO nr.	B5
2006	Raalterweg nabij begraafplaats UO nr. 20060296	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Ja, deze UO is een duidelijke indicatie welke CE's kunnen worden aangetroffen in de directe omgeving van de Raalterweg	UO nr.	B5
2006	Raalterweg te Deventer UO nr. 20060543	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2006	Raalterweg, Deventer UO nr. 20060917	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, de vermelding is te globaal	UO nr.	--
2006	Raalterweg 27 UO nr. 20061632	2.7.1	EODD archief / Semi Statische Archiefdiensten Rijswijk	Nee, locatie ligt buiten de begrenzing van het onderzoeksgebied	UO nr.	--

4 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

4.1 Indicatie van explosieven in het onderzoeksgebied

Er is in de meidagen van 1940 geen sprake geweest van grondgevechten in het analysegebied.

Er was in de periode voorafgaand aan de bevrijding door de geallieerden in april 1945 sprake van grondgevechten in het analysegebied.

Er waren militaire objecten in het onderzoeksgebied (en/of het analysegebied) aanwezig. Het betrof loopgraven, wapenopstellingen en stellingen.

Er zijn geen militaire vliegtuigen in het onderzoeksgebied gecrasht (of de vermeldingen zijn zodanig globaal dat niet kan worden bepaald of er hier sprake is van het onderzoeksgebied).

Er is afwerpmunitie in het analysegebied neergekomen.

Het onderzoeksgebied heeft geleden onder gevechtshandelingen.

Er zijn in het verleden mogelijk CE in het onderzoeksgebied (of het analysegebied) geruimd. Diverse straten die door het analysegebied lopen, worden in de EODD-ruimrapporten genoemd, echter zonder straatnaamnummers, zodat niet kan worden bepaald of er sprake is van het analysegebied. Het betreft voornamelijk geruimde geschutmunitie.

Op basis van de beschikbare feiten zijn er indicaties beschikbaar waaruit blijkt dat er mogelijk CE in het onderzoeksgebied Raalterweg Schalkhaar aanwezig zijn.

4.2 Leemten in kennis bronnenmateriaal

- Bij een historisch onderzoek kan nooit een volledig overzicht van alle bronnen worden verkregen. Er is bij dit onderzoek is er gebruik gemaakt van een bronnenselectie. Getuigen die meer kunnen vertellen over munitiedumping, vliegtuigcrashes en bombardementen kunnen ondertussen zijn overleden
- Luchtfoto's van de Royal Air Force geven doorgaans een betrouwbare indicatie voor wat betreft de vraag of er mogelijk CE in het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Luchtfoto's geven altijd een momentopname weer. Er kunnen vòòr, na en tussen verschillende opnamedata in CE in het onderzoeksgebied terecht zijn gekomen. Het is, vanwege getroffen camouflagemaatregelen, maar zeer de vraag of alle geschutsopstellingen etc. op luchtfoto's kunnen worden teruggevonden
- De ruimrapporten van de EOD kennen hun beperkingen, voor wat betreft de nauwkeurigheid van de vindplaatsbeschrijvingen. Het is niet altijd mogelijk om exact aan te geven waar de CE werden aangetroffen. Deze munitie is bovendien geruimd. Dergelijke beperkingen zijn er ook bij andere geraadpleegde bronnen, zoals bijvoorbeeld documenten uit de gemeentearchieven. Er kan alleen een CE verdacht gebied worden afgebakend met behulp van concrete locatiebeschrijvingen

4.3 Soort en verschijningsvorm van explosieven

In de lijst van gebeurtenissen (hoofdstuk 3) zijn in hoofdlijnen de volgende gevechtshandelingen genoemd

- Grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie
- Het neerkomen van afwerpmunitie
- Duitse defensieve maatregelen (de aanleg van stellingen, wapenopstelling en loopgraven)

Voor de genoemde handelingen is beoordeeld of – als gevolg van de handeling – CE in het onderzoeksgebied aangetroffen kunnen worden. Zo ja, dan is tevens beoordeeld welke van de zestien hoofdsorten CE uit de WSCS-OCE, versie 1, in de bodem aanwezig kunnen zijn.

4.3.1 Grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie

In de geraadpleegde bronnen wordt gesproken over grondgevechten tussen Canadese eenheden van 3rd Canadian Infantry Division en Duitse militairen op 10 april 1945.

Er is aanleiding om te veronderstellen dat er mogelijk CE in de bodem van het onderzoeksgebied aanwezig zijn. Hieronder vallen de volgende hoofdsorten CE:

Soort explosief	Nationaliteit	Subsoort	Verschijningsvorm
Klein kaliber munitie (KKM)	Duits, geallieerd	Vanaf 9 mm	Achtergelaten
Handgranaten, geweergranaten	Duits, geallieerd	Vanaf 3 cm	Gegooid, achtergelaten
Geschutmunitie	Duits, geallieerd	Vanaf 2 cm	Vershoten
Mortiergranaten	Duits, geallieerd	Vanaf 2 inch	Vershoten

4.3.2 Locaties defensieve maatregelen

Rondom en in de stelling, de wapenopstellingen en de loopgraven kunnen CE zijn achtergelaten of gedumpt.

De volgende hoofdsorten CE zijn mogelijk ter plaatse van de (voormalige) stelling in het onderzoeksgebied aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Subsoort	Verschijningsvorm
Hand- en geweergranaten	Duits	Vanaf 3 cm	Gedumpt / achtergelaten
Klein kaliber munitie (KKM)	Duits	Onbekend	Gedumpt / achtergelaten
Geschutgranaten	Duits	Vanaf 2 cm	Gedumpt / achtergelaten

De volgende hoofdsorten CE zijn mogelijk ter plaatse van de (voormalige) wapenopstellingen en loopgraven in het onderzoeksgebied aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Subsoort	Verschijningsvorm
Hand- en geweergranaten	Duits	Onbekend	Gedumpt / achtergelaten
Klein kaliber munitie (KKM)	Duits	Onbekend	Gedumpt / achtergelaten

4.3.3 Neerkomen afwerpmunitie

Vermoedelijk is de volgende afwerpmunitie neergekomen:

- Geallieerde vliegtuigbommen met een gewicht van 250, 500 en 1000 lb.

De volgende soorten CE zijn als gevolg van de bovengenoemde gevechtshandelingen mogelijk in de bodem van het onderzoeksgebied aanwezig:

Soort explosief	Nationaliteit	Subsoort	Verschijningsvorm
Afwerpmunitie	Geallieerd	250 lb., 500 lb., 1000 lb.	Afgeworpen

4.4 Aantal mogelijk aan te treffen explosieven

De volgende aantallen CE zijn mogelijk in het onderzoeksgebied aanwezig. E.e.a. is gebaseerd op een inschatting van AVG, omdat de geraadpleegde bronnen geen uitsluitel geven over de exacte aantallen:

Soort explosief	Aantal mogelijk aan te treffen explosieven
Geschutmunitie	Een - enkele
Mortiergranaten	Een - enkele
Klein kaliber munitie	Een - tientallen
Handgranaten, geweergrenaten	Een - enkele
Afwerpmunitie	Een - enkele

4.5 Horizontale en verticale begrenzing verdacht gebied

De verdachte gebieden die in deze paragraaf worden besproken zijn ingetekend op de CE bodembelastingskaart. In de volgende deelparagraaf wordt de begrenzing van ieder verdacht gebied besproken en gemotiveerd.

4.5.1 Verdacht gebied grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie

De huidige NAP hoogte is 5,15 meter + NAP. Het CE verdachte gebied is conform de WSCS-OCE situationeel bepaald. Er is hier op 10 april 1945 sprake geweest van grondgevechten en beschietingen met geschutmunitie. CE kunnen tot maximaal 3,5 meter minus het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog worden aangetroffen. De bovengrens is het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog.

Er kon op basis van één ruiming van een 60 lb. SAP gevechtsskop aan de Raalterweg geen CE verdacht gebied worden afgebakend, mede omdat de lokatiebeschrijving te globaal is.

4.5.2 Verdacht gebied afwerpmunitie

De volgende afbakening is toegepast:

- Duikbombardement op zgn. 'pin point target', inslagenpatroon onbekend. Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen (bijvoorbeeld een brug of militair hoofdkwartier). Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter, gemeten vanuit het hart van het doel als zijnde CE verdacht aan te merken
- Is er geen duidelijk aanwijsbaar pin point target (181 meter, gemeten vanuit het hart van het doelwit), maar zijn er op de luchtfoto's wel één of meerdere kraters zichtbaar, dan wordt rondom het hart van deze krater(s) een straal van 181 meter getrokken

De huidige NAP hoogte is 5,15 meter + NAP. Afwerpmunitie van 250, 500 en 1000 lb. kan in de vastgestelde verdachte gebieden worden aangetroffen tot een maximale conusweerstand van 10 MPa met een minimale laagdikte van 1 meter. De bovengrens is het maaveld uit de Tweede Wereldoorlog. Er zijn op Dinoloket geen sondeergegevens van dit CE verdachte gebied beschikbaar.

4.5.3 Verdachte gebieden Duitse defensieve maatregelen

Er is sprake de volgende verdachte deelgebieden:

- Stelling
- Loopgraven
- Wapenopstellingen

CE kunnen in en in de omgeving van stellingen zijn achtergelaten of gedumpt. Conform WSCS-OCE tabel wordt de volgende afbakening voor stellingen gehanteerd:

- Geschutopstelling: een gebied van 25 meter rondom het hart van de geschutopstelling is verdacht op de mogelijke aanwezigheid van CE

CE kunnen in wapenopstellingen zijn achtergelaten. Conform WSCS-OCE tabel wordt de volgende afbakening voor wapenopstellingen gehanteerd:

- Wapenopstelling: Opstelling van handvuurwapen, machinegeweer of andere (semi)automatisch wapen, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk. De locatie van de wapenopstelling is verdacht op CE

CE kunnen in loopgraven zijn achtergelaten. Conform WSCS-OCE tabel wordt de volgende afbakening voor loopgraven gehanteerd:

- Militaire loopgraven: Het gebied binnen de contouren van de loopgraven is verdacht op CE, bij voorkeur bepaald aan de hand van georefereerde luchtfoto's.

5 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

5.1 Conclusie

AVG heeft in opdracht van LievenseCSO een vooronderzoek CE uitgevoerd voor het onderzoeksgebied Raalterweg te Schalkhaar.

Op basis van de beoordeelde feiten van het vooronderzoek is geconcludeerd dat er indicaties zijn voor de mogelijke aanwezigheid van CE in het onderzoeksgebied.

De volgende gevechtshandelingen hebben in het onderzoeksgebied (of het analysegebied) plaatsgevonden:

- Grondgevechten tussen Duitse en Canadese militairen van 3rd Canadian Infantry Division in april 1945 alsmede beschietingen met geschutmunitie
- Het neerkomen van afwerpmunitie
- Duitse defensieve maatregelen (de aanleg van een stelling, wapenopstellingen en loopgraven)

De volgende CE kunnen mogelijk in het onderzoeksgebied worden aangetroffen:

- Klein kaliber munitie
- Hand- en geweergranaten
- Geschutmunitie
- Mortiergranaten
- Afwerpmunitie 250/500/1000 lb.

Het onderzoeksgebied is gedeeltelijk verdacht op CE. Het verdachte gebied is horizontaal afgebakend op de CE-bodembelastingkaart (zie bijlage 6.5).

De verticale afbakening van het CE verdachte gebied kan als volgt worden gedefinieerd:

CE verdachte locaties grondgevechten/beschietingen met geschutmunitie:

- Maximale diepteligging CE: 3,5 meter minus het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog
- Minimale diepteligging CE: het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog

CE verdachte locatie afwerpmunitie:

- Afwerpmunitie van 250, 500 en 1000 lb. kan in de vastgestelde verdachte gebieden worden aangetroffen tot een maximale conusweerstand van 10 MPa met een minimale laagdikte van 1 meter (er zijn op de website van Dinoloket geen sondeergegevens van dit CE verdachte gebied beschikbaar)

CE verdachte locaties loopgraven, wapenopstellingen en stellingen:

- Maximale diepteligging CE: 2,0 meter minus het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog
- Minimale diepteligging CE: het maaiveld uit de Tweede Wereldoorlog

5.2 Advies vervolgtraject

Bij het uitvoeren van opsporingswerkzaamheden om en nabij bestaande leidingen dient rekening te worden gehouden dat er nog explosieven kunnen worden aangetroffen, ook al is de leiding naorlogs gegraven. Bij het ontgraven van de sleuf t.b.v. de aanleg van de leiding is de sleuf niet laagsgewijs ontgraven (er is destijds waarschijnlijk geen explosievenonderzoek uitgevoerd). De kans bestaat dat hierbij munitie-artikelen niet zijn waargenomen en bij het dichten van de sleuf weer in de bodem terecht zijn gekomen. De kans hierop is echter kleiner dan in munitie-verdacht gebied, waardoor met een werkprotocol CE (toevalsvondst) kan worden gewerkt. Het betreft hier dus de grond exact recht boven de bestaande leiding. Indien de toenmalige sleufbreedten en het gegraven talud bekend, kan ook deze geroerde grond onder een werkprotocol CE worden ontgraven. Indien de toenmalige sleufbreedten en het gegraven talud niet bekend is, dient de grond exact naast de bestaande leiding (vanaf maaiveld) onder OCE condities te worden ontgraven.

Het vooraf uitvoeren van een detectie heeft geen meerwaarde, omdat de bestaande leiding een dusdanige verstoring geeft dat kleinere objecten niet worden waargenomen. Tevens gaan we er vanuit dat bij het dichtten van de sleuf ten tijde van de aanleg van de huidige leiding er mogelijk explosieven onderin de sleuf terecht kunnen zijn gekomen. Deze kunnen door de detectie versturende bestaande leiding niet worden waargenomen met een actieve en passieve detectie.

Ter plaatse van de te ontgraven grond wordt een (actieve) detectie uitgevoerd met behulp van een metaaldetector. Waargenomen verdachte objecten worden benaderd. Na benadering van een object vindt identificatie plaats. Indien nodig wordt het benaderde object veiliggesteld in een speciaal hiervoor ingerichte Voorziening voor het Tijdelijk Veiligstellen van de Situatie (VTVS). Na het verwijderen van de verdachte objecten kan de civieltechnisch aannemer de eerste laag van de proefsleuf ontgraven. De diepte van deze ontgraving wordt door de senior OCE deskundige bepaald en aangegeven. Tussen de onderzochte diepte en de te ontgraven diepte dient altijd een factor veiligheidsmarge te zitten, met een minimale veiligheidsmarge van 20 cm. Door het herhalen van deze werkwijze wordt de proefsleuf laag voor laag ontgraven tot op de benodigde diepte.

6 BIJLAGEN

6.1 Bronnenlijst

6.1.1 Archieven

- Archief AVG
- Archief Explosieven Opruimings Dienst Defensie Soesterberg / Semi Statische Archief Diensten Rijswijk
- Gemeentearchief voormalige gemeente Diepenveen
- Universiteit Wageningen, afdeling Speciale Collecties
- Kadaster Zwolle
- Koninklijke Bibliotheek 's-Gravenhage
- Luftbilddatenbank Estenfeld
- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie Amsterdam
- Nederlands Instituut voor Militaire Historie 's-Gravenhage
- Provinciaal Archief / Historisch Centrum Overijssel Zwolle
- The National Archives Londen

6.1.2 Literatuur

- H. Amersfoort / P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands Grondgebied* ('s-Gravenhage 2005)
- R.Brouwer e.a., *'Omzien'. Herinneringen aan Schalkhaar in oorlogstijd* (2005)
- I. Gooderson, *Air power at the Battlefield, Allied Close Air Support in Europe 1943-45.*(London 1998)
- A.C.F. Koch, *Tussen Waag en Wezepe* (1974)
- A. Korthals Altes, *Luchtgevaar, luchtaanvallen op Nederland 1940-1945* (Amsterdam 1984)
- A.A. Jansen, *Gevleugeld verleden* (1975)
- A. Jansen, *Wespennest Leeuwarden. De geschiedenis van de strijd van de Duitse nachtjagers en geallieerde luchtmachten boven Noord-Nederland in de jaren 1940-1945. Deel 2* (Baarn 1976)
- C.Klep / B. Schoenmaker (red.), *De bevrijding van Nederland 1944 – 1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995)
- A. Meijers, *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013)
- B.C. de Pater/ B. Schoenmaker e.a., *Grote Atlas van Nederland 1930-1950* (2006)
- J. van Woensel, *Vrij van Explosieven. De geschiedenis van het EOCKL en zijn voorgangers 1944-2004* (2004)
- G.J. Zwanenburg, *En nooit was het stil....Kroniek van een Luchtoorlog. Deel 1 & 2.*(Den Haag 1990/1992)

6.1.3 Websites

- <http://www.avg.eu>
- <http://www.explosievenopsporing.com>
- <http://www.explosievenopsporing.nl>

6.2 Certificaat WSCS-OCE

AVG Explosieven Opsporing Nederland

te Waalwijk
KvK: 12029421

heeft aangetoond dat het managementsysteem en de verrichte werkzaamheden voldoen aan het:

Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven WSCS-OCE: 2012, versie 1

Het bedrijf voldoet daarmee aan de in de bovengenoemde werkveldspecifieke certificatieschema vastgelegde eisen ten aanzien van:

**Deelgebied A: Opsporing (inclusief vooronderzoek)
Deelgebied B: Civieltechnisch Opsporingsproces**

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens het certificatiereglement van TÜV Nederland.

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer: 13380/11.1
Ingangsdatum: 15-12-2015
Certificaat geldig tot: 15-12-2018
Datum eerste certificaat: 15-12-2006

Managing Director
Dhr. E.W.A.C. Franken

TÜV Nederland
De Waal 21 C
5684 PH Best
T: +31 (0) 499 – 339 500
F: +31 (0) 499 – 339 509
E: info@tuv.nl
W: www.tuv.nl

6.3 Richtlijnen WSCS-OCE afbakening verdachte gebieden

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Verdedigingswerk	Groepering van wapenopstellingen en/of geschutsopstellingen, rondom afgezet met een versperring (bijvoorbeeld weerstandskern of steunpunt).	x		Het grondgebied binnen de grenzen van het verdedigingswerk is verdacht. De grenzen worden bij voorkeur bepaald aan de hand van georefererde luchtfoto's.
Wapenopstelling	Opstelling van handvuurwapen, machinegeweer of andere (semi)automatisch wapen, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		Locatie van de wapenopstelling.
Geschutopstelling (statisch en mobiel)	Locatie van geschut, niet zijnde onderdeel van een verdedigingswerk.	x		25 meter rondom het hart van de geschutopstelling, maar niet verder dan een eventueel aangrenzende watergang.
Munitieopslag in open veld	Locatie van munitievoorraad in het open veld, niet zijnde binnen een verdedigingswerk.	x		Locatie van de veldopslaglocatie.
Loopgraaf	Militaire loopgraaf	x		Het gebied binnen de contouren van de loopgraaf is verdacht, bij voorkeur bepaald aan de hand van georefererde luchtfoto's.
Tankgracht of -geul	Een diepe (al dan niet droge) gracht of geul met steile wanden, aangebracht om pantervoertuigen tegen te houden.		x	Niet verdacht, tenzij er aanwijzingen zijn dat er mogelijk munitie in gedumpt is.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD géén landmijnen aangetroffen.		x	n.v.t.
Landmijnen verdacht gebied	Middels een aanwijzing, niet zijnde een mijnenlegrapport, op landmijnen verdacht verklaard gebied. In het verdachte gebied zijn bij de controle door de MMOD, of bij na-oorlogse activiteiten landmijnen aangetroffen.	x		De grenzen zoals aangegeven in het ruimrapport.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld, waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd.		x	n.v.t.
Mijnenveld	Geregistreerd mijnenveld waarvan mijnenlegrapport aanwezig is. Niet alle volgens het mijnenlegrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Geen feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vernist.	x		De grenzen zoals aangegeven in het mijnenlegrapport en/of ruimrapport.
Mijnenveld	Mijnenlegrapport aanwezig. Niet alle volgens het legrapport gelegde landmijnen zijn geruimd. Feitelijke onderbouwing bekend waarom er landmijnen worden vernist.		x	n.v.t.
Versperringen	Versperringen, zoals strandversperringen en drakentanden.		x	Tenzij er indicaties zijn dat CE onderdeel uitmaken van de versperring.
Infrastructuur zonder geschutsopstelling of munitievoorraad	Militaire werken zoals woononderkomen of werken met een burgerdoel zoals schuilbunker.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van nabijverdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Schuilloopgraaf	Loopgraaf voor burgerbevolking om in te schuilen.		x	n.v.t.
Kampementen	Grondgebied met onderkomens zoals tenten.		x	Tenzij er indicaties zijn op CE vanwege de aanwezigheid van munitieopslag of nabijverdediging in de vorm van bijvoorbeeld wapenopstellingen.
Mangat	Gat in grond met schuilfunctie, niet in gebruik genomen als schuttersput.		x	n.v.t.
Vernielingslading	Locatie van aangebrachte vernielingslading.	x		Locatie van de vernielingslading.
Artillerie-, mortier- of raketbeschieting	Gebied dat is beschoten door mobiel of vast geschut, mortieren of grondgebonden (meervoudig) raketwerpersysteem.	x		Situationeel te bepalen.
Raketbeschieting inslagenpatroon bekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Inslagpunt blindganger, zijnde een vliegtuigbom	Vliegtuigbom die niet in werking is getreden.			Te bepalen volgens rekenmethode waarin ten minste rekening wordt gehouden met de volgende parameters: de afwerphoogte, de afwerpsnelheid, het gewicht van de bom, de diameter van de bom en de weerstand van de bodem. Op basis van in ieder geval deze vijf parameters wordt berekend tot welke diepte CE theoretisch kunnen indringen en hoever de maximale horizontale verplaatsing is.

Indicatie	Algemene omschrijving	Uitgangspunt conclusie		Uitgangspunten voor afbakening verdacht gebied
		Verdacht	Onverdacht	
Crashlocatie vliegtuig	Aanwezigheid van CE vanwege de crash.	x		Situatoneel te bepalen.
Krater van gedetoneerde incidentele luchtafweergranaat	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een incidentele luchtafweergranaat bevindt.		x	Tenzij er indicaties zijn dat het geen incidentele luchtafweergranaat betreft.
Inslagpunt van een V-1 wapen	Gebied dat is getroffen door de inslag van een V-1 wapen.	x		15 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke horizontale verplaatsing onder de grond.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-1 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-1 wapen bevindt.	x		50 meter rondom een inslagpunt vanwege de mogelijke aanwezigheid van explosieve componenten.
Krater van een (gedeeltelijk) gedetoneerd V-2 wapen	Gebied waarin zich de krater van de detonatie van een V-2 wapen bevindt.	x		Situatoneel te bepalen.
Dumplocatie van munitie en/of toebehoren	Dumplocatie van CE en/of toebehoren in landbodem of op waterbodem.	x		Locatie van de dump en afbakening verder situatoneel te bepalen, bijvoorbeeld dumping in stilstaand of stromend water.
Ongecontroleerde (massa)explosie	(Sympathische) detonatie van een explosieven voorraad zoals ontploffing munitieopslag of munitie trein.	x		Situatoneel te bepalen
Vernietigingslocatie voor CE	Eén of meerdere springputten.	x		De contouren van de springputten en afbakening verder situatoneel te bepalen, bijvoorbeeld gelet op de afstand van eventuele uitgeworpen CE buiten deze contouren).
Vernielingslading (in werking gesteld)	Locatie van in werking gestelde vernielingslading, waarbij de mogelijkheid bestaat op het aantreffen van niet (geheel) gedetoneerde springlading(en).	x		Locatie waar de vernielingslading in werking is gesteld en afbakening verder situatoneel te bepalen.
Tapijtbombardement	Gebied dat is getroffen door een bombardement met middelzware en/of zware bommenwerpers, met als doel om schade aan te richten over een groot gebied.	x		Op basis van een analyse van het inslagenpatroon ¹ wordt de maximale afstand tussen twee opeenvolgende inslagen binnen een inslagenpatroon bepaald. Het verdachte gebied wordt afgebakend door deze afstand te projecteren op de buitenste inslagen van het inslagenpatroon. Dat is exclusief de eventuele horizontale verplaatsing van de buitenste blindganger binnen het inslagenpatroon.
Duikbombardement op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 181 meter gemeten vanuit het hart van het doel ²³ .
Duikbombardement op zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een bombardement met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 91 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn ²⁴ .
Raketbeschieting op zgn. 'Pin Point Target', inslagenpatroon onbekend	Gebied dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om een vooraf bepaald specifiek object te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 108 meter gemeten vanuit het hart van het doel ²⁵ .
Raketbeschieting op zgn. 'Line Target', inslagenpatroon onbekend	Lineair gebied, nabij een spoorlijn, dat is getroffen door een raketbeschieting met jachtbommenwerpers, met als doel om de spoorlijn of treinset op deze spoorlijn te treffen.	x		Het verdachte gebied wordt bepaald door een afstand van 80 meter gemeten vanuit het hart van de spoorlijn ²⁶ .

¹ Verzameling van de locaties van inslagen van één bepaald toestel of één bepaald bombardement.

² Afstanden zijn afkomstig van een Britse studie (empirisch onderzoek) naar de accuratesse bij aanvallen door eenmotorige duikbommenwerpers gedurende de periode oktober 1944 – april 1945 (AIR 55/322). Eventueel effect van vijandelijk luchtafweer tijdens deze duikbombardementen is niet in de studie meegenomen.

³ De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50% van de vliegtuigbommen binnen 119 meter neer is gekomen en de maximaal gemeten afstand t.o.v. het doel 181 meter was.

⁴ De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel waarbij opgemerkt moet worden dat 50% van de vliegtuigbommen binnen 46 meter neer is gekomen en de maximaal afstand t.o.v. het doel 91 meter was.

⁵ De genoemde afstand is de gemiddelde afstand t.o.v. het doel (gebouwen) waarbij opgemerkt moet worden dat de gemiddelde spreiding van de raketten t.o.v. het middelpunt van een salvo 69 meter was, en dat de gemiddelde afstand van het middelpunt van een salvo t.o.v. het doel 39 meter was.

⁶ De genoemde afstand is de maximale afstand gemeten n.a.v. luchtfoto-interpretatie.

Bijlage 4: Eisen te stellen aan materieel

Indien bij het benaderen van CE gebruik wordt gemaakt van materieel dient deze te voldoen aan de onderstaande eisen:

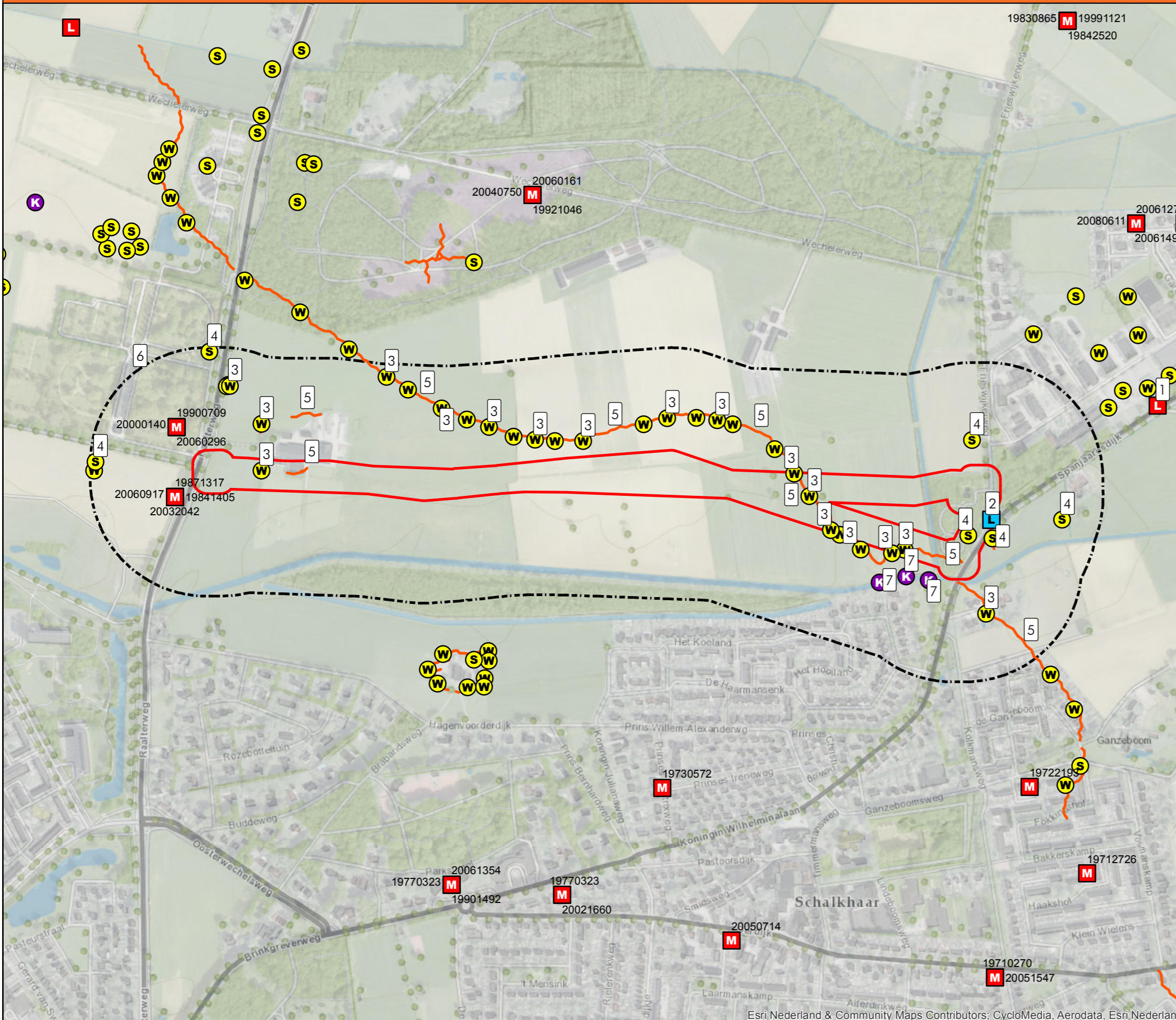
- De naar de graafbak gerichte ruiten zijn voorzien van 33 mm Lexguard materiaal, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening. Deze voorziening kan zijn aangebracht door de ruiten te vervangen of door het aanbrengen van een voorzetruiet. Indien voorzetruiten worden toegepast dienen de originele ruiten te zijn vervangen door 8 mm Lexan materiaal, of een daaraan minimaal gelijkwaardige voorziening.

6.4 Presentatiekaart verzamelde historische feiten

FEITENKAART - RAALTERWEG SCHALKHAAR

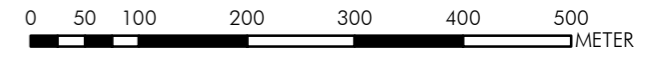

Legenda

- Onderzoekgebied
- Analysegebied
- M Inzet van EOD
- L Melding van een luchtaanval
- L Melding uit literatuur
- K Krater > 2 meter
- L Luchtafweerstelling
- S Stelling
- W Wapenopstelling
- Loopgraaf

De feiten op de feitenkaart zijn ingetekend op basis van vermeldingen in het vooronderzoek. In archieven aangetroffen feiten die geen betrekking hebben op het onderzoekgebied/analysegebied zijn niet ingetekend, uitgezonderd luchtfoto-waarnemingen. Buiten het analysegebied ingetekende feiten zijn bovendien niet volledig.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de feitentabel in het vooronderzoek.

AVG
 AVG Explosieven Opsporing Nederland
 Postbus 160
 6590 AD Genneep

Feitenkaart
 Conventionele Explosieven
 Gemeente Deventer
 Schalkhaar
 Raalterweg

Opdrachtgever:
Lievense CSO
 infra water milieu

Lievense CSO
 Postbus 422
 8901 BE Leeuwarden

Projectnummer: 1662083
 Tekeningnummer: FK1
 Formaat: A3
 Getekend: Paul Gieben
 Datum: 24-08-2016
 Voor akkoord: Menno Abee

Deze tekening is eigendom van AVG Explosieven Opsporing Nederland. Het is de opdrachtgever van deze tekening en de afbeeldingen op de tekening zijn niet te kopiëren of te verspreiden. Het is niet toegestaan deze tekening of afbeeldingen te kopiëren of te verspreiden. Het is niet toegestaan deze tekening of afbeeldingen te kopiëren of te verspreiden. Het is niet toegestaan deze tekening of afbeeldingen te kopiëren of te verspreiden.

6.5 CE-bodembelastingkaart (verdacht gebied)

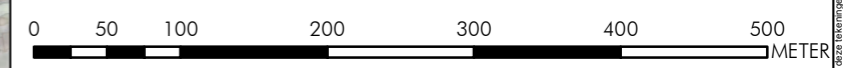
BODEMBELASTINGKAART CE - RAALTERWEG SCHALKHAAR

Legenda

- Onderzoeksgebied
- Verdacht gebied afwerpmunitie
- Verdacht gebied wapenopstelling
- Verdacht gebied stelling
- Verdacht gebied loopgraaf
- Verdacht gebied grondgevechten

Alleen oorlogshandelingen in of nabij het onderzoeksgebied zijn afgebakend.

Nummers naast de symbolen op de kaart verwijzen naar de feitentabel in het vooronderzoek.

AVG
 AVG Explosieven Opsporing Nederland
 Postbus 160
 6590 AD Genneep

Bodembelastingkaart CE
 Conventionele Explosieven
 Gemeente Deventer
 Schalkhaar
 Raalterweg

Opdrachtgever:
Lievenses CSO
 infra water milieu
 Lievenses CSO
 Postbus 422
 8901 BE Leeuwarden

Projectnummer: 1662083
 Tekeningnummer: BK1
 Formaat: A3
 Getekend: Paul Gieben
 Datum: 24-08-2016
 Voor akkoord: Menno Abee

Deze tekening is eigendom van AVG Explosieven Opsporing Nederland. Het is de opdrachtgever vrij om deze tekening te gebruiken mits deze niet wordt verspreid of anderszins openbaar gemaakt d.m.v. druk, scan of op welke andere wijze ook. Zonder toestemming van AVG Explosieven Opsporing Nederland. 02012